

بیان معنوی ۳ (ویرایش ۲)

مجموعه سخنرانی‌های استاد پناهیان (۲۲۷ جلسه)

— فهرست موضوعات —

معنویت و اخلاق

۱. انس با قرآن
۲. عبودیت
۳. هویت یک عبد
۴. دین در نگاهی نو
۵. تقوا فراتر از اخلاق
۶. لذت عارفانه زیستن
۷. آرامش عارفانه
۸. اولین قدم برای اصلاح نفس
۹. موانع ایمان
۱۰. دوری از گناه برای همیشه

ولایت و سیاست

۱۱. فرصت قربانی - بیت رهبری
۱۲. صبر انقلابی
۱۳. عاقبت ترک جهاد در راه خدا

۱۴. نهال ولایت در نهاد خانواده
۱۵. مقتل خوانی ظهر عاشورا

مهدویت و آخرالزمان

۱۶. نیم نگاهی به جامعه مهدوی

خانواده و تربیت

۱۷. نهال ولایت در نهاد خانواده
۱۸. نقش ادب در تربیت اسلامی
۱۹. فرهنگ مهربانی
۲۰. اصلاح جامعه
۲۱. هدایت و تربیت
۲۲. مؤمن مبلغ

هنر و زیبایی

۲۳. هنر و حماسه ۷: عنصر شجاعت در حماسه هنر

موسسه عصر بیان معنوی – ناشر آثار استاد پناهیان

تلفن تماس: ۰۲۱،۷۷۶۵۰۵۷۷

پیامک موسسه: ۱۰۰۰۱۳۱۳

پست الکترونیکی: bayan.manavi@gmail.com

Sales@BayanCenter.ir

پایگاه اطلاع رسانی بیان معنوی: www.BayanManavi.ir

فروشگاه اینترنتی موسسه بیان معنوی: www.BayanCenter.ir

مرکز پخش و ارسال محصولات به سراسر کشور: ۰۲۱،۷۷۶۵۰۵۷۶

موضوع: انس با قرآن

معنویت و اخلاق

انس با قرآن

(تهران - بوستان کتاب - ماه مبارک رمضان ۱۳۸۷ - ۲۵ جلسه)

معرفی بحث

قرآن نامه عاشقانه‌ای است از طرف خدا برای هدایت بندگانش و ماه رمضان ماهی است که این موهبت الهی در آن نازل شده است. برای اینکه از هدایت‌گری قرآن استفاده کنیم لازم است که با آن انسی داشته باشیم. فواید با قرآن بودن را بدانیم و بدانیم که قرآن چگونه دل‌هامان را جلا می‌دهد؟ حسّ ما به هنگام قرائت قرآن چه باید باشد؟ اینکه ما بدانیم که در نتیجه انس با قرآن چه چیزهایی گیرمان می‌آید ما را تشویق خواهد کرد عزم‌مان را در انس با او بیشتر کنیم... اهل تقوی چگونه قرآن را تلاوت می‌کنند؟ اخلاق خدا در قرآن چگونه است؟ خدا با بندگانش چگونه صحبت می‌کند؟ غم‌ها و شادی‌های قرآن از چه جنسی هستند؟ و چگونه می‌توانیم آنها را مدیریت کنیم؟ و اینکه ویژگی‌های قرآن برای انس گرفتن چیست؟ اینها اهمّ مطالبی است که در این مجموعه به آنها پرداخته خواهد شد.

فهرست

جلسه ۱

حسّ ما به هنگام قرائت قرآن

- چه حسی هنگام قرائت قرآن داشته باشیم
- قرآن، نامه‌ای عاشقانه از طرف خدا
- علائم عاشقانه بودن نامه خدا
- درک محبت خدا در آیات قرآن

جلسه ۲

فوائد با قرآن بودن

- افزایش ایمان
- هدایت شدن
- پایدار شدن ایمان
- ضرورت تسلیم قرآن بودن

جلسه ۳

جلا دادن دل با قرآن

- جلا پیدا کردن دل
- پیچیدگی های روح انسان
- زنگار گرفتن دل و زدودن زنگار با قرآن
- شناخت خود
- قرآن حرف دل ما را می زند

جلسه ۴

همراهی روحی با قرآن

- قرآن: کتابی پر رمز و راز
- زنده بودن قرآن
- استشفاء با قرآن
- زمان‌های مناسب برای قرائت قرآن (شب، او صبح)
- همراه شدن روح با موسیقی قرآن

جلسه ۵

بار روانی آیات قرآن

● شناخت منطق قرآن

● بار روانی آیات قرآن

○ تکبر خدا: اولین بارِ روانی آیات قرآن

○ شناخت تکبر و بزرگی خدا در قرآن

جلسه ۶

جلوه‌های کبریایی خدا

- آغاز ارتباط با خدا

- شناخت عظمت خدا

- شناخت محبت خدا

- برخی از جلوه‌های کبریایی خدا

- جواب ندادن

- به هم زدن تدبیر

- خدا به هر کسی بخواهد از فضل خودش می‌دهد

- خدا مشورت نمی‌کند

- هر کسی را بخواهد می‌بخشد

- صفات خوب خودش را بیان می‌کند

- فواید القاء عظمت خدا

جلسه ۷

معنای خوب شدن

- قرآن یک خدانامه است
- معرفی خدا در قرآن
- احتیاج و نیاز ما به قدرت خدا
- معنای توجه به کبریایی خدا
- تمرین برای جا افتادن کبریایی خدا
- رابطه کبریایی خدا با انسان‌شناسی
- معنای خوب شدن چیست؟
- راه بزرگ شدن روح

جلسه ۸

درک عظمت خدا در نتیجه انس با قرآن

- معنای انس با قرآن
- تنظیم روح و قلب بوسیله قرآن
- شرایط استفاده از ایمان به غیب
 - اعتراف به عدم شناخت خود
 - اعتراف به نداشتن غایت و منتها انسان
- زیبایی و مزایای جهل انسان
- ناشناخته بودن «روح»
- اثر تکبر در مقابل خدا
- تقاضای کلیدی انسان بزرگ شدن است
- معنای خوب شدن
- جلوه‌گری متکبرانه خدا در قرآن

جلسه ۹

ویژگی‌های شیوه قرائت قرآن نزد اهل تقوی

- یرتلونه ترتیلا (نوش جان کردن و غرق حس قرآن شدن)
- با قرآن خواندن دل خود را غمگین می‌کنند
- داروهای دردهای خود را از قرآن می‌یابند
- طمع جدی به تشویق‌های قرآن دارند
- شوق زایدالوصفی در آیات مربوط به بهشت پیدا می‌کنند
- بی تفاوتی در مقابل آیات بهشت، از تکبر است
- بهشت از مقابل چشمشان کنار نمی‌رود!
- اشک و گریه در قرائت قرآن و یادآوری اهل بیت

جلسه ۱۰

عشق‌بازی در قرآن

- ارتباط حزن و شوق با کبریایی خدا
- نحوه برخورد مؤمنین با آیه‌های عذاب
- لذت محبت خدا به علت ترساندن از جهنم
- جهنم، بهانه عشق‌بازی اولیاء خدا
- تواضع و محبت، دستمایه نجوای عاشقانه با خدا
- ضرورت تکبر و بزرگی معشوق
- تجلی عشق‌بازی حقیقی در قرآن

جلسه ۱۱

شناخت اخلاق خدا از آیه‌های قرآن

- رابطه قرائت قرآن و ملاقات خدا
- ویژگی‌های صحبت خدا در قرآن
- ویژگی‌های شخصیتی خدا با توجه به کلام او
- صراحت کلام خدا
- رندانه بودن کلام خدا
- صمیمیت، سادگی و خودمانی بودن کلام خدا
- سخن گفتن خدا با کافران
- راحت و بی‌پیرایه بودن سخن خدا
- عمق سخن خدا
- مثال‌های قرآن
- برقراری ارتباط از طریق الفاظ قرآن
- حس ترکیبی در آیات قرآن

جلسه ۱۲

استفاده از قرآن برای کسب محبت واقعی به خدا

- محبت ابتدایی به خدا، از بین می‌رود
- تلاش و زجر در کسب محبت به خدا
- ویژگی‌های قرائت قرآن برای کسب محبت خدا
- توجه به عظمت خدا برای کسب محبت خدا
- خودخواهی، مانع کسب محبت خدا
- روش از بین بردن خودخواهی و تکبر
- پاسخ به تقاضای به بزرگی رسیدن

جلسه ۱۳

عدم سازگاری انسان با کوچک بودن

- معنای خوب شدن و کاربرد آن در تحلیل معارف دین
- بزرگی خدا در هدایت مردم
- روش اهل بیت (ع) در هدایت
 - عدم جزا و پاداش سریع
- عجله کافران در سریع به نتیجه رسیدن
- روش اصلاحی ائمه
 - امام حسن مجتبی (ع)
 - امام زمان (ع)

جلسه ۱۴

از بین بردن تکبر پنهان با ولایت پذیری

- نتیجه قرائت قرآن در مورد کبریایی خدا
- پیچیدگی و پنهان بودن تکبر در دل انسان
- نقش ولایت اهل بیت در از بین بردن تکبر
- ضرورت تواضع در دل نسبت به اهل بیت
- نقش اساسی و محوری علی در میان اهل بیت

جلسه ۱۵

راههای تضعیف خودخواهی

- شناخت خودخواهی قشنگ و خودخواهی بد
- آثار خودخواهی بد نداشتن
- احتمال همراهی خودخواهی به همه خوبی‌ها
- انفاق
- بررسی جایگاه زن و مرد برای تضعیف خودخواهی
- نماز
- قرائت قرآن
- بد ندانستن آدم‌های بد
- مواجهه با شهید

جلسه ۱۶

اهمیت رابطه و مناجات با خدا

- شناخت روابط در عالم و ویژگی رابطه با خدا
- معنای عشق و محبت و تفاوت‌های آن‌ها
- توجه به چگونگی رابطه و مناجات با خدا
- اشک، علامت ثبت غیر خودخواهانه به خدا
- انواع اشک و اشک از سر محبت
- رابطه اشک و معرفت
- اشک در ماه رمضان

جلسه ۱۷

معیار و میزان روز قیامت

- پذیرش ولایت علی برای از بین بردن تکبر
- آثار و برکات قرائت قرآن
- معیار و میزان بودن علی (ع)
- تلاش حضرت برای پنهان ماندن عمق وجودی اش
- تأثیر سوره محمد (ص) در از بین بردن تکبر
- اوج اخلاص در علی (ع)

جلسه ۱۸

تشویق و تنبیه در روش تربیتی اهل بیت (ع)

- ضرورت فرهنگ‌سازی برای عدم تشویق و تنبیه فوری
- عدم تشویق و تنبیه فوری در عبادات
- عدم تشویق و تنبیه فوری در معصیت
- عدم تشویق و تنبیه فوری در حکومتداری علی (ع)
- اصلاح مبنای زندگی انسان‌ها
- رابطه محبت بین عبد و مولا

جلسه ۱۹

درک عظمت خدا

- پاسخ به برخی سؤالات مطرح شده در مورد تنبیه و تشویق
- تفاوت موقعیت‌ها برای اقتدا به اهل بیت (ع)
- دفاع افراطی از اهل بیت (ع) نداشته باشیم.
- چگونه با درک عظمت خدا، حال معنوی داشته باشیم.
- رابطه درک عظمت خدا و اشک ریختن
- چون و چرا نداشتن در مقابل آیات قرآن (معنای اُنصتوا)
- چگونه با درک عظمت خدا محزون شویم؟

جلسه ۲۰

غم معنوی با قرآن

- زیبایی‌ها و لذت‌های غم معنوی
- شادی واقعی چگونه حاصل می‌شود؟
- طنز و شادی و رابطه آن با حکمت
- غصه نخوردن برای دنیا
- محزون شدن با قرآن
- اهمیت اشک برای شادی و نشاط واقعی

جلسه ۲۱

درک تنهایی

- غم حاصل از درک توحید (اهمیت درک تنهایی)
- رابطه غم علی (ع) با رگم زندگی در میان خانواده و جامعه
- درک تنهایی انسان در دنیا
- درک تنهایی انسان در هنگام جان دادن
- درک تنهایی انسان در قیامت
- سحر و نماز شب: بهترین تنهایی
- ضرورت درک تنهایی برای پذیرش توبه
- تحلیل درست از تنهایی داشته باشیم
- تنهایی را با چه چیزی می توان پُر کرد؟
- اثر قرآن محزون خواندن بر درک تنهایی
- تنهایی های مذموم غرب

جلسه ۲۲

حزن و نشاط

- عناصر حزن
- دلایل حزن
 - توحید و دوست داشتن یک نفر
- شناخت عناصر حزن (مطلوب، مانع و زمان)
- شناخت شاخصه حزن (اشک)
- تأثیر عناصر حزن بر بالا رفتن آن (حزن)
- رابطه حزن و نشاط

جلسه ۲۳

مدیریت غم در زندگی

- سهمیه غم برای همه هست ولی بای مدیریتش کرد
- تفاوت غم دنیوی و غم معنوی
- انواع حزن دنیوی
- ایجاد حزن معنوی با قرآن
- بررسی برخی از آیات در ایجاد غم معنوی

جلسه ۲۴

انس با قرآن

- دشواری ایجاد محبت
- انس، راحت ترین راه ایجاد محبت
- ویژگی های انس
- برنامه ریزی برای انس
- شرایط انس؛
 - ۱. زیبایی
 - ۲. تکرار منظم
 - ۳. تداوم
- ویژگی های قرآن برای انس گرفتن

جلسه ۲۵

علت پرشور بودن عزاداری‌ها نسبت به اعیاد

- دلیل روحی و رانی
- مشارکت در غم، خلوص و صداقت بیشتری می‌خواهد
- بالا نبودن سطح ما برای شادی برای اهل بیت
- شاکر بودن در شادی اهل بیت
- دوست داشتن و خواستن دلیل حزن در شادی‌های اهل بیت

عبودیت

(هیئت محبین اهل بیت (ع) - ماه مبارک رمضان - سال ۱۳۷۹ - ۲۱)

(جلسه)

معرفی بحث

عبودیت همان مفهوم بلندی که خلقت بدان خاطر اتفاق افتاد و هدف آفرینش جن و انس است و حال مائیم و قله‌ای به بلندای عبد شدن در مقابل مالک عالم، و برای پوشیدن لباس زیبای عبودیت بر قامت لقد کرمنای بنی آدم نیاز به درک و علم داریم تا خدای ناکرده بعد از گذراندن عمر و سرمایه خویش پشیمان به لقای حضرت حق نرویم.

سئوالات فراوانی در این راستا مطرح است که بسیاری از آنان را کارشناس محترم استاد پناهیان پاسخ خواهند داد که بعضی آن عبارتند از: چیستی ماهیت عبد و عبادت، عبودیت و آثار و لوازم و ضرورت آن، حقیقت عبودیت، فرهنگ عبودیت، اقسام عبادت، عبد و مالکیت، تکبر و عبادت، تکبر و ولایت، احساس عبد بودن، عبد بودن و خوب بودن، عبودیت در دنیای معاصر، منشاء عبودیت، تدبیر و عبد و... .

فهرست

جلسه ۱

دنیا، زندان مؤمن!

- اعتراض به تکوین و تشریح
- اعتراض به تکوین و احساس به آن
- درک زندان بودن دنیا
- ما برای دنیا نیستیم!
- شکایت به خدا از زندانی شدن
- بلاها در زندان دنیا
- دعوی بر سر تشریح
- چیستی معنای عبادت
- خدا و خدایی‌اش
- خوبی خدا
- زندانیان غیرمعارض
- اسرار روزه رمضان
- درک مزه بندگی

جلسه ۲

ملازمه خوبی با عبد بودن

- بار معنایی مفاهیم دینی
- خوبی و عبد بودن
- کمی عبد و زیادی خوبی
- دعا، مظهر عبادت
- عبادت و تکبر
- استکبار از عبادت

جلسه ۳

ماهیت عبد و عبادت

- جای خود را دریابیم
- عدم استقلال انسان
- فرق عبادت و عبودیت
- تعریف عبادت
- علت عبادت
- درک عبد بودن
- ذکر ربّ نه ذکر خدا
- اسرار در عبادت
- ذلّت و بندگی
- عبودیت معیار خوبی‌ها
- آثار عبودیت
 - فضائل اخلاقی
 - صفات نادیدنی
- آزادی عبد

جلسه ۴

عملیات عبدپروری در دستورات خدا

- عبودیت و فقر ذاتی
- فقر عارضی و ذاتی
- دستورات خدا پرورش دهنده عبد
- خلاصه زهد
- عبادت با تفکر
- حقیقت بندگی
- عبادت ویژه، نماز
- حضور قلب در نماز
- عملیات بارآوری عبد

جلسه ۵

حقیقت عبودیت

- تفاوت نگرش با آگاهی
- غرض خلقت عالم، عبد شدن
- عبادت هدف خلقت
- آداب بندگی
- خلوص و عبادت
- حقیقت عبودیت
- عبد دل بخواهی عمل نمی کند
- طریق رسیدن به خدا

جلسه ۶

آثار عبودیت

- عبودیت جهت دهنده به زندگی
- جایگاه محوری عبد در دین
- احساس عبودیت
- عبد و احساس نوکری
- یافتن احساس عبودیت
- عبادت فعالیت یک عبد
- آرامش در عبودیت است
- وجود عبد خرج دیگری است
- عبد با خلق و خدا نمی جنگد
- مرگ، زندگی، نماز و عمل عبد برای خداست
- عمل عبد برای خدا صائب است
- در حکومت مهدوی عبودیت نهادینه می شود
- عبد خیانت نمی کند
- عبد در دنیا و آخرت عبد است

جلسه ۷

فرهنگ عبودیت

- خوب بودن در اثر عبودیت
- فرهنگ عبودیت
- تکلیف محوری و حق محوری
- تلازم قانون پذیری و عبودیت
- دریافت خوب بودن از عبودیت
- تأدیب با نماز

جلسه ۸

عبودیت، لذت و از خودگذشتگی عبد

- بد بار آمدن و بد عمل کردن
- لذت در تنهایی
- پایان تنهایی عبد با خداست
- فرهنگ زندگی عابدانه
- عبودیت، لذت، جمعیت
- عبادت راه لبخند یار
- لذت از راه لبخند خدا
- گریه، غم و خنده عبد برای خلق خدا

جلسه ۹

لذت عبادت و اقسام آن

- اوصاف بنده
- لذت عبد در لذت دیگران
- لذت عابدانه
- آثار برای خود نبودن
- تفاوت عجب و خوشحالی از عبادت
- عبودیت ثمر دهنده است
- هواپرستی ابزار شیطان
- اخلاق عبید
- عبادت تجار
- عبادت احرار
- جمع بین عبودیت و آزادی
- عبادت آزادی از هوای نفس

جلسه ۱۰

طاغوت‌ها سدّ راه عبودیت

- صفات اکتسابی و ذاتی عبد
- تفاوت در انسانها
- خطر سر راه بندگی
- انسانها سدّ راه عبودیت
- دست سیاستمداران عالم در فساد عالم
- انسان و سدّ عن سبیل الله
- طاغوت خطر عظیم

جلسه ۱۱

عبد و مالکیت

- عبودیت هدف آفرینش
- اهمیت روایت عنوان بصری
- نکاتی از حدیث عنوان بصری
- نورانیت علم
- تفاوت حکمت و علم
- حقیقت عبودیت
- عبد، مالک چیزی نیست
- صبر با انا لله حاصل است
- احساس مالکیت
- سرّ اهمیت انفاق

جلسه ۱۲

احساس مالکیت عبد

- عدم احساس مالکیت
- احساس نیاز به مالکیت
- غفلت، منشاء گمراهی
- دوام نیاز به خدا
- عامل ترس از خدا؛ مالکیت
- عزیز خود نزد خدا
- مالکیت تقدیری و تشریحی خدا
- زیان نگاه به اموال دیگران
- خطرات مال داشتن
- خطر مال حرام
- مال، انسان را خراب می کند
- تکلیف و شکر نسبت به مال

جلسه ۱۳

عبد و تدابیر الهی

- احساس عدم مالکیت
- عبد و تدبیر کنندگی خدا
- بخش جبری و اختیاری زندگی
- آثار محدودیت‌ها
- آثار در افتادن با تقدیر خدا
- خدا از تقدیرات سؤال نمی‌کند

جلسه ۱۴

سقف و سطح توصیه‌های دینی

- سقف توصیه‌های دین
- سطوح توصیه‌های دینی
- سطوح توصیه‌ها
 - منافع اجتماعی
 - وجدان
 - افزایش ایمان
- سطح بالای توصیه‌های اسلام
- مصلحت خدا به خواست عبد
- دعا، دخالت در تدبیر نباشد
- توکل عبد
- محاسبات پیچیده خدا

جلسه ۱۵

حقیقت عبودیت و درک آن

- مبداء دینداری؛ درک حقیقت عبودیت
- شرط درک حقیقت عبودیت
 - مالک بودن خدا
 - احساس عدم تملک عبد
 - تقدیر الهی
 - همه سرگرمی عبد به خدا و نواهی و اوامر اوست
- احترام به تقدیر الهی در دعا
- خود را با نگاه کردن درگیر نکنیم
- مشغول شدن از گناه
- بدبختی‌ای به بزرگی تنبلی
- موانع عبودیت
 - شیطان
 - دنیا
 - خلق
- مستکبرین کیانند؟
- مصادیق علو و برتری جویی در عالم
- میل به برتری طلبی

جلسه ۱۶

وحشت از شیطان و ترفندهای آن

- لزوم شناخت ترفندهای شیطان
- مقایسه؛ یکی از ترفندهای شیطان
- عبد مغرور به عمل نمی‌شود
- وحشت از شیطان را بالا ببرید
- رابطه عمل و تقویت اعتقادات
- متواضع خسته نمی‌شود
- اهمیت صفات عبودیت

جلسه ۱۷

بندگی خدا و بندگی طاغوت

- خدا با آزادی عبد می‌گیرد
- خدا مستغنی از عبادت، عبد را مستغنی می‌کند
- ضرورت وجود شمشیر
- بندگی غیر خدا آزادانه نمی‌شود
- بندگی طاغوت ساده است
- راه خدا با تبیین و راه طاغوت با قریب
- یا بندگی خدا یا غیر خدا
- یا ولایت خدا یا ولایت شیطان
- استغنا باعث طغیان انسان است
- ولایت طاغوت در علم
- دعوی بندگی خدا و بندگی طاغوت
- مقدار ایمان به ولایت پذیری است

جلسه ۱۸

تفکر و احساس عبودیت

- باطل بی حق قوام نمی یابد
- تعریف عبودیت در عصر ما
- عبودیت با تفکر حاصل می شود
- ذلت و خاکساری در مقابل خدا
- حکمت دستورات الهی
- با تفکر احساس عبودیت می آید
- اکثر عبادۀ ابی ذر التفکر
- فرق «سیئه» و «ذنب»
- بالاترین عبادت حبّ اهل بیت

جلسه ۱۹

ذکر و تفکر برای عبودیت

- تمیزی و شیک بودن دین
- لزوم درک بعضی لذت‌های عالم
- رابطه تفکر و عبودیت
- ذکر بالاتر از تفکر
- تفکر بی ذکر، انسان را پست می‌کند
- نگاه‌های غلط به دین
- دینداری با کلاس
- منشاء عبودیت
 - تفکر
 - ذکر
- فکر کفاره گناه

جلسه ۲۰

شکوه‌مندی بندگی

- مشاء شکوه عبودیت
- یا بندگی خدا یا غیر خدا
- یک ارباب یا هزاران ارباب
- به یگانگی رسیدن انسان
- مراتب حجاب‌ها
- شکوه‌مندی بندگی و فرومایگی
- لزوم فکر در شکوه بندگی خدا

جلسه ۲۱

تکبر و ولایت

- صفات عباد الرحمن
- عبد متکبر نیست
- نهایت هر دوستی ظاهری
- تکبر نتیجه خودخواهی
- عبودیت مقدمه عاشقی
- راه‌های آسان و سخت برای زدودن تکبر
- پذیرش ولایت زائل کننده تکبر
- مهمترین آزمایش، ولایت است
- آزمایش، در ولایت پذیری
- زیبایی معنای ولایت در میان یهودیان صدر اسلام
- اسرار وجود ولایت فقیه

هویت یک عبد

(مسجد دانشگاه تهران - دهه اول محرم ۹۰ - ۸ جلسه)

معرفی بحث

بسیاری از مشکلاتی که در زندگی شخصی و ارتباط با دیگران با آنها مواجه می‌شویم در حقیقت به یک مسأله اساسی و ریشه‌ای بر می‌گردد و آن توقع و نگرشی است که ما به خود داریم. تلقی ما از خودمان در همه شؤون زندگی و روابط ما تأثیر می‌گذارد؛ اخلاق فردی، خانواده، اجتماع، سیاست و... زمانی می‌توانیم راه درست و انتخاب صحیح داشته باشیم که بدانیم ما چه کسی هستیم یا به تعبیری «من چیستم؟ و کیستم؟» پاسخ این سؤال همان «هویت» ما را تشکیل می‌دهد. پاسخ‌های مختلفی می‌توان به این سؤال داد اما کدام یک از این پاسخ‌ها حقیقی‌ترین و عمیق‌ترین پاسخ به این سؤال است. آیا تا کنون اندیشیده‌ایم که «عبد» بودن هویت حقیقی ماست؟ آیا می‌دانیم درک «عبد خدا» بودن تا چه اندازه اخلاق و دینداری ما را اصلاح و آسان می‌کند؟ آیا مهم نیست بدانیم که یک موجود ذاتاً عبد، اگر عبد خدا نباشد حتماً عبد طاغوت خواهد بود؟ تأمل در هویت بندگی و عبد بودن مان ثمرات و برکات بسیاری دارد و عدم درک درست از این مسأله هم به عواقب بسیار شوم در سرنوشت ما منجر می‌شود.

فهرست

جلسه ۱

مزایای تعریف انسان به «عبد»

- برخی تعاریف انسان
- برخی مزایای تعریف انسان به «عبد»
- جستجوی مولا، ثمره دیگر تعریف به «عبد»
- نظم فقدان درک عبد بودن به آثار عزاداری امام حسین (ع)
- در معنای «عبد» تفکر کنیم
- راه میانبر درک عبد بودن
- روضه غلام سیاه و حضرت مسلم (ع)

جلسه ۲

عمیق‌ترین پاسخ به چستی هویت انسان

- برخی ثمرات توجه به مفهوم عبودیت

- میانبری به عبادت عاشقانه

- جلوگیری از جدال‌های نفس

- هویت و ویژگی‌های کلیدی انسان

- اهمیت شناخت هویت

- پاسخ‌های سطحی و عمیق

- عمیق‌ترین پاسخ

- پیامبران راهنمای شناخت هویت انسان

- عبد، فقیر وابسته مملوک

- خانواده و یاران امام حسین، عبد خدا بودند

- روضه حضرت زینب(س)

جلسه ۳

بندگی راه عاشق خدا شدن

- نیازی به نام «عشق به خدا»
- بی‌اختیاری عبد
 - آسانی مهار شهوت و هوس برای عبد
 - ملاک حق نزد انسان غیر عبد
- درک عبد بودن
 - عبد بودن خود را درک کنیم
 - خدایی خدا، به انتخاب ما نیست
 - باید از کودکی عبد بودن را درک کرد
- روند کسب محبت به خدا
- روضه حضرت رقیه (س)

جلسه ۴

تنظیم توقعات، به وسیله درک هویت بندگی

- نقش توقعات در جوانب گوناگون

- تأثیر توقعات امور زندگی
- توقع باید درست باشد
- اهمیت توقع بر معرفت و محبت

- درک هویت «عبد بودن»

- درک هویت، تنظیم کننده توقعات
- «عبد بودن»، هویت اصلی ما
- استفاده از تلقین در درک هویت

- عبد فدایی مولاست

- روزه طفلان حضرت زینب(س)

جلسه ۵

لذت خودشناسی

- معرفت نفس، معرفتی گرم و لذت بخش
 - لزوم مدیریت درست «خودخواهی»
 - خودخواهی، انگیزه‌ای برای خودشناسی
 - از خودت لذت ببر
- استقلال از خدا، نشانه خودناشناسی
- تأمل در آیات قرآن، راه دیگر درک عبد بودن
- روضه حضرت علی اصغر(ع)

جلسه ۶

بندگی، ذات انسان

- ذاتی بودن تعلق در انسان
- معنای ظریف عبادت
- برای بندگی آفریده شده‌ایم
- تفهیم عبد بودن والدین به فرزندان
- روضه حضرت علی اکبر (ع)

جلسه ۷

اهمیت سؤال «من کیستم؟» و پیامدهای پاسخ آن

- «من کیستم؟» مهم‌ترین و اصلی‌ترین سؤال

- اهمیت سؤال
- تلاش شیطان برای انحراف ما از اصلی‌ترین سؤال
- ثمرات خودشناسی
- پاسخ صحیح «من کیستم؟»
- برخی از احکام شرعی «عبد»

- پیامدهای درک و عدم درک «عبد» بودن

- ثمرات درک «عبد» بودن
- عواقب «عبد» نبودن سیاسیون
- حضرت عباس (ع) نمونه‌ی اعلای «عبد»

- روضه حضرت عباس (ع)

جلسه ۸

یا بنده خدایم، یا بنده طاغوت

- هویت بندگی

- فطری بودن بندگی

- اقرار عقل به عبد خدا بودن

- رابطه زیبای عبد و مولا

- پرستش طاغوت نتیجه ترک بندگی خدا

- معنای پرستش طاغوت

- سیاسیونی که عبد طاغوتند

- روزه امام حسین (ع)

دین در نگاهی نو

(هیئت نور - محرم ۸۷ - ۱۰ جلسه)

معرفی بحث

ما دین را قبول داریم، عمل هم می‌کنیم، اما چقدر دین را دوست داریم؟ چقدر با دین حال می‌کنیم؟ شاید نگاهمان به دین درست نیست. چرا خیلی‌ها از دین فرار می‌کنند؟ چون فکر می‌کنند دین با خواسته‌های آنها مشکل دارد. در صورتی که دین خواسته‌ای از ما ندارد. پس دین چیست؟! بیائیم نگاهمان را به دین تغییر دهیم...

فهرست

جلسه ۱

عشق به دیّانون

- تفاوت کلمات امام حسین (ع) با دیگر ائمه (ع)
- کلمه دیّانون
- شرایط جدید، بستر تولید ادبیات نو
- دیّانون چه کسانی هستند؟
- فراهم شدن ظرفیت درک دیّانون، یکی از شرایط ظهور
- دیّانون در کربلا کم بودند
- دیّانون در هنگامه ظهور، ۳۱۳ نفر
- جامعه سالم، جامعه‌ای که دیّانون را بشناسند
- عشق امام حسین (ع) به دیّانون
- گریه امیرالمؤمنین (ع) در فراغ دیّانون
- داستان اولین منتظر امام حسین (ع)

جلسه ۲

عشق به دین

- ارزش درک کلمات امام حسین (ع)
 - کربلا فرصت حرف‌های مگو
 - ادبیات و مفاهیمی که فقط در کربلا تولید شد
 - تعریف جامعه مهدوی: حرمت یافتن ۳۱۳ نفر
 - چرا دوست داشتن دینان سخت است؟
 - دوست داشتن دینان شهید در کربلا
 - سختی تواضع به دینان زنده
 - دین چیست؟
 - زیبایی سؤال بدون وجود شبهه
 - ضرورت داشتن یک تعریف دلچسپ از دین
 - تعریف ما از دین، نه شفاف است، نه دقیق، نه کامل و نه «دلچسپ»
 - آدم‌ها با دین حال نمی‌کنند
 - سرود ایران داریم، اما سرود اسلام نداریم
 - دین را باید لمس کرد
 - تعریف دین از زبان امیرالمؤمنین (ع)
 - علاقه انسان‌های فهمیده به تعاریف
 - صفا کردن با تعریف امیرالمؤمنین (ع) از دین
- ۱. آسانی، اولین ویژگی دین اسلام

○ ۲. عظمت اسلام

○ ۳. اسلام مایه شخصیت و کلاس

- اسلام مایه احساس هویت
- تلقی اشتباه عموم مردم از اسلام
- اسلام انسان را خوشگل می کند
- با اسلام باید صفا کرد

جلسه ۳

دین، ظرفیتی برای حرکت روح

- ائمه را به خاطر زیبایی دیانون دوست داشته باشیم، نه به خاطر چهارتا خاطره

- لذت بردن از تصور مفهوم دیانون در یک مصداق
- دوست داشتن دیانون، فرع دوست داشتن دین

- ضرورت بازنگری دوره‌ای در تعریف دین
- ضرورت بازنگری در تعاریف به موازات رشد انسان
- تولید ادبیات، یعنی بازتعریف

ویژگی‌های دین

- دین، مایه کلاس و شخصیت
- دین بیشتر مال عوام است، یا مال نخبگان و خواص جامعه؟
- ۶۱ ویژگی دین از زبان امیرالمؤمنین (ع)
- دین بیشتر دانشگاهی یا پادگانی؟
- دین، چیزی از جنس علم
- شیرینی دین، تلخی ندارد
- دین، تأمین‌کننده فخر ما
- دین، تأمین‌کننده لذت ما
- دین، تأمین‌کننده عشق ما
- ویژگی‌های تعریف دین

- دین ظرفیتی است برای «حیات» روح انسان،
- همچنان که دنیا ظرفیتی است برای «حیات» جسم انسان
- دین، ظرفیتی برای «حرکت» انسان به سوی خدا
- همچنان که دنیا ظرفیتی برای «حرکت» انسان به سوی مرگ
- دین، استوانه‌ای شکل است
- دین دالانی برای حرکت به سوی خدا
- دین، مثل یک فنر
- عدم تناسب دنیا با روح انسان
- عاقل بودن کسانی که خودکشی می‌کنند
- بدون دین، دنیا قابل تحمل نیست
- دین، یعنی تازگی
- تازگی دین برای امامان
- دین ظرفیتی برای حیات و حرکت روح

جلسه ۴

اسلام عزت آفرین است. چگونه به آن افتخار کنیم؟

- امیرالمؤمنین (ع): هیچ شرافتی بالاتر از اسلام نیست
- دین را باید به گونه‌ای تعریف کنیم که بشود به آن افتخار کرد
- افتخار، یک نیاز ملی
- نیاز روحی جوان به افتخار کردن
- نتیجه افتخار نکردن به اسلام
- طراحی بازی رایانه‌ای برای غزه
- بازی، یک ذکر عملی برای برائت
- پیشنهاد: کیک تولد برای جشن تولد اسلام
- چه کار کنیم تا بچه‌های ما به اسلام افتخار کنند؟
- دین ما کاملترین ادیان
- روش امیرالمؤمنین (ع) در معرفی دین به فرزندش
- لزوم مقایسه دین اسلام با سایر ادیان
- افتخار به اهل بیت، افتخار به اسلام
- امام حسین (ع) عامل عجیبی برای افتخار
- حسین (ع)، عزت ما را تأمین می‌کند
- افتخار ما به زینب (س)
- وقتی حسین (ع) به زینب افتخار کرد

جلسه ۵

دین، عامل خودشکوفایی (۱)

- نیاز به باز تعریف مفاهیم دینی در سیر تحولات جامعه دینی
- تعمیق برداشت‌ها از مفاهیم دینی، به اقتضای زمانه و کاربردها
- عمیق‌تر شدن فهم ما از مفاهیم دینی، لازمه سیر تحول جامعه دینی
- پایان‌ناپذیر بودن لایه‌های دین
- امروزه فضای فردی سنگین‌تر از فضای اجتماعی است
- امروزه زندگی‌ها فردی‌تر شده
- ویژگی‌های این تعریف جدید
- لزوم دفاع عاقلانه از دین
- آفت مهم دفاع عاقلانه از دین
- لزوم ارائه تعریف چند بعدی از دین
- تعریفی از دین برای هر کسی که یک «ذره» تعقل کنند
- علت اصلی دین‌گریزی در زمان ما؟
- علم فلسفه اخلاق، ابزار تئوریزه کردن هوای نفس
- هواپرستی، مهمترین علت دین‌گریزی
- معنای دقیق هواپرستی
- دین از ما هیچ! درخواستی ندارد
- دین نمی‌خواهد ما را از جایمان حرکت بدهد
- ما مهمان خدا هستیم
- دین مفسر خواسته‌های ما

- خواسته‌های پنهان انسان
- مثال‌های مختلف از کشف خواسته واقعی انسان‌ها
- دین، راهی برای درک خواسته‌های دل
- دین، راهی برای رسیدن به خواسته‌های دل
- دین، مثل یک دختر خانم که ...
- دین، پاسخ اصلی‌ترین خواسته‌های انسان
- بار منفی دستورات دین
- شباهت دین با نسخه پزشک
- دین، عاملی برای خودشکوفایی
- با آمدن امام، انسان‌ها شکوفه می‌زنند
- امام، اساس دین
- امام، عامل خودشکوفایی
- امام بهار است
- امام حسین(ع) رفته بود بهار مردم کوفه بشود

جلسه ۶

دین، عامل خودشکوفایی (۲): قلب، آلبوم تصویرهای خدا

- مرور مباحث گذشته
- کاربرد این تعریف از دین در جوامع غربی
- دین به ما دستور نمی‌دهد
- چرا ما مهمان خدا هستیم؟
- فطرت، آلبوم خواسته‌های ما
- چرا خدا ما را عمیق و لایه‌لایه آفریده؟
- هر دم از این باغ بری می‌رسد
- کمال یعنی خودشکوفایی
- اصلی‌ترین سرگرمی در آن دنیا
- قلب انسان، آلبوم بی‌نهایتی از تصویرهای خدا
- چرا در بهشت حوصله ما سر نمی‌رود؟
- تنها عیب دین
- پس چرا خدا نماز را واجب کرده است؟
- چگونه ائمه فکر گناه هم نمی‌کنند؟
- کارکرد مهم فیلم، برای فهم این بحث
- فایده مهم این تعریف برای مذہبی‌ها؟
- شدت تواضع علی (ع)

جلسه ۷

جایگاه مفاهیم دینی در این تعریف (۱): مفهوم ایمان به غیب

- دوران‌بندی انقلاب
- دوران ایمان
- دوران عمل صالح
- الان طبع و مسئله جامعه ما دیانت است
- سرفصل‌های آینده این بحث
- مرور تعریف دین
- چرا دین انسان را از دور متکبر، و از نزدیک متواضع نشان می‌دهد؟
- نفع این تعریف برای مذهبی‌ها؟
- ضرر این تعریف برای بی‌دین‌ها؟
 - روش نفاق‌گشی در جامعه مهدوی
 - سخت‌گیری امام زمان به دو گروه
 - دشواری و کندی طبیعی رشد جامعه
 - انتظار بیش از حد از این تعریف
 - راه استفاده از نعمت بی‌دینی
 - یکی از راه‌های رشد جامعه
 - روش خدا در برخورد با جامعه بشری
 - بدی را نباید در جامعه خفه کرد
 - با منطق قوی نمی‌توان دل‌های بیمار را حذف کرد

○ ضرورت بلاهای پیش از ظهور

○ راه افزایش بلا

- جایگاه «ایمان به غیب» در این تعریف
- چرا پیغمبرها نشانه می دهند اما نشان نمی دهند؟
- خاطره‌ای از انرژی درمانی و امام رضا(ع)
- چه کسانی اطمینان نمی کنند؟

جلسه ۸

جایگاه مفاهیم دینی در این تعریف (۲): مفهوم «عبد»

- مرور مباحث گذشته
- دین، یک سرگرمی بسیار زیبا
 - فایده بازی‌های بچه‌ها
 - حکمت بازی مار و پله
 - آموزش‌های در خلال بازی
- جایگاه مفهوم عبد در این تعریف
- معنای عبودیت؟
- انسان دوست دارد صاحب داشته باشد
- افتخار عباس به داشتن اربابی چون حسین (ع)
- بچه‌ها به بابا داشتن افتخار می‌کنند
- بزرگترها اگر خوب رشد کنند جای «بابا» باید «خدا» بگذارند
- ما همان نی‌نی کوچولو هستیم که می‌خواهد برود در بغل خدا

جلسه ۹

جایگاه مفاهیم دینی در این تعریف (۳): مفهوم «عمل»، مفهوم «جهنم»

- اهمیت پرداختن به کلیات
- دقیق نبودن تعاریف ما
- تعریف دین متعادل، با تکبر خودمان
- بی‌دینی با اخلاق خوب
- جایگاه ایمان
- عصاره تمام تعالیم انبیاء این است که خودتان باشید
- جایگاه عمل صالح در این تعریف کجاست؟
- عامل خودشکوفایی: ۱. عقل ۲. عمل
- تأثیر عمل در اعتقادات
- تأثیر عمل در افزایش محبت
- عمل انسان، حس انسان را بیدار می‌کند
- عمل، عقل انسان را زیاد می‌کند
- تأثیر عمل در هماهنگی عالم با انسان
- استغفار مانع از تأثیر عمل بد
- جایگاه مفهوم جهنم در این تعریف
- حقیقت بهشت و جهنم
- داستان پیامبر و معجزه ستون حنانه

جلسه ۱۰

جایگاه مفاهیم دینی در این تعریف (۴): مفهوم «حیا»

- رابطه ما با دین باید مثل رابطه ما با هوا باشد
- دین ما باید نشاط ما را تأمین کند
- دین تأمین کننده تمام شادی‌ها
- حسین (ع)، تمام این ویژگی‌ها را دارد
- چند پیشنهاد مؤثر برای کارهای فرهنگی
- کمبود هیأت و دسته‌های عزاداری
- ضرورت بیشتر بودن جلسات عزاداری از جلسات تفسیر قرآن
- حسین (ع)، بخشی از دین که تمام این تعریف‌ها را در خودش دارد
- چرا خدا عمل را واجب کرده است؟
- جایگاه حیا در این تعریف از دین؟
- رابطه حیا و خلاقیت
- رابطه حیا و شکوفایی
- ورودی‌ها و خروجی‌های روح انسان
- ورودی مهمتر است یا خروجی؟
- برای خودشکوفایی، برون‌دادها مهمتر است یا درون‌دادها؟
- معادله طلایی حیا
- رابطه حیا با خودشکوفایی

تقوا فراتر از اخلاق

تهران - دانشگاه امام صادق (ع) - دهه اول محرم ۹۰ - ۱۱ جلسه

معرفی بحث

در این بحث پیرامون مفهوم تقوا، خصوصاً درمقایسه تقوا با آنچه که به «علم اخلاق» مشهور شده است، گفتگو می‌شود. ممکن است مقایسه بین دو مفهوم «تقوا» و «اخلاق» کمی عجیب به نظر برسد؛ ولی سوء استفاده‌هایی که از عنوان اخلاق با نادیده گرفتن تقوا، صورت گرفته است ما را به ارائه این مقایسه وامی‌دارد. البته آنچه که تحت عنوان اخلاق اسلامی از لسان علمای دین می‌شنویم با مفهوم تقوا مغایرتی ندارد و منظور ما از سوء استفاده از اخلاق، برداشت‌های سکولار از این مفهوم می‌باشد؛ برداشت‌هایی که در آن از تقوا خبری نیست.

وقتی جامعه ایمانی شکل می‌گیرد، طبیعتاً دیگر جایی برای کفر نمی‌ماند و در چنین جامعه‌ای اگر بخواهیم، کار ایمان به نفاق منجر نشود، باید به سراغ تقویت تقوای جامعه برویم؛ لذا امروز اولویت در جامعه ما پرداختن به مفهوم تقوا خواهد بود نه ایمان. ما باید در جامعه خود تقوا را از غربت خارج کنیم. تقوا، حقیقت واحدی است که همه خوبی‌ها را در دل خود دارد. اولین و آخرین توصیه انبیاء و اولیاء خداوند تقوا بوده است. محور تمام دستورات الهی، تقواست و در قرآن کریم بارها به تقوا توصیه و بر آن تأکید شده است. معمولاً تقوا را به «ترس از خدا» یا پرهیزگاری تعریف می‌کنند اما در اینجا تعریف بسیار زیبا و لطیفی از تقوا ارائه می‌شود و آن «حفظ و مراقبت دائمی از رابطه انسان با خداوند» است. همچنین دو مفهوم تقوای فطری و تقوای الهی مورد بحث قرار گرفته و به مراتب تقوا نیز اشاره می‌شود. در بررسی رابطه تقوا با ولایت بیان می‌شود که مغز تقوا تبعیت از ولی‌الله است و «ولایت‌مداری» اوج تقوا به حساب می‌آید.

فهرست

جلسه ۱

تقوا؛ نیاز امروز جامعه ما

- دلایل اهمیت راهبردی تقوا در سطح جامعه
- تقوی، اولین نیاز بعد از تشکیل جامعه ایمانی
 - ضرورت توجه به ایمان، مربوط به برهه‌ای از زمان بود
- اشتباه راهبردی در توجه زیاد به شبهات مرتبط با ایمان
- نقش تقوی در درک زیبایی‌های دین
- نقش تقوی در مقابله با معنویت‌های دروغین
- تمسک افراد مغرض به مفاهیم زیبا و جذاب برای دور زدن تقوی
- تقوای فردی یا تقوای جمعی؟
- ریشه تقوا در روزهای اول خلقت انسان
- کار خوب و خوب بودن بدون تقوا بی‌فایده است
- ضرورت دعوت به تقوی برای خوب شدن

جلسه ۲

آشنایی با ابعاد مفهومی تقوا

- تفاوت‌های تقوا با اخلاق
- قابلیت مفهومی اخلاق برای تضعیف دین و اهل بیت (ع)
- قابلیت تمرکز در تقوی برای پرهیز از فعالیت‌های پراکنده و بدون نتیجه
- ابعاد مفهومی تقوا
 - معنای تقوای فطری با توجه به آیات قرآن کریم
 - خوبی‌ها به انسان الهام می‌شود
 - مراقبت از زیبایی‌های خدادادی درون انسان
 - قیمتی دانستن وجود خویش
 - شناخت زشتی و فجوری که ممکن است سد راه تقوی شود
 - تزکیه، افزایش پاکی‌ها و خوبی‌های دورنی
- مفهوم تقوای الهی
- پاک شدن به خاطر خدا

جلسه ۳

آشنایی با مهمترین بدل تقوی (نقد خوب بودن سکولار)

- شناخت خوب بودن سکولار
- ابعاد و مصادیق خوب بودن سکولار در زندگی امروزی
- آثار خوب بودن سکولار
- دلایل برتری تقوی بر خوب بودن سکولار
- توسعه کمی دایره خوب بودن در تقوی
- تقوا، تنها وسیله ارتباط با خدا
- تقویت انگیزه برای خوب بودن بوسیله تقوی
- تنظیم رابطه انسان با خوبها و بدها در سایه تقوی

جلسه ۴

مفهوم تقوی در پرتو ارتباط با خدا و مراقبت همیشگی از این رابطه

- تقوی، تنها چیزی که از ما به خدا می‌رسد
- هیچ خوبی بدون تقوی اصلاً خوبی نیست
- آشنایی با جنبه روانی و فیزیولوژیکی تقوی
- شناخت تقوی در رابطه‌ای که با خدا برقرار می‌کند
- ایمان، مقدمه یک رابطه روحی
- تقویت این رابطه روحی با تقوی
- شکل‌گیری عواطف روحی نسبت به خدا در اثر تقوی
- بنا داشتن برای حفظ رابطه با خدا
- مراقبت دائم از رابطه شکل گرفته با استفاده از ادامه تقوی
- توجه دائم به کسب رضایت الهی در سایه تقوی
- علاقه ویژه متقی برای دستور گرفتن از خدا

جلسه ۵

نقش محوری تقوا در زندگی فردی و اجتماعی

- تقوا یک مفهوم عملیاتی و قابل اجراست
- تقوا باید محور طراحی نظام های مختلف اجتماعی باشد
- نقش کلیدی تقوا در عرصه سیاست
- رابطه تقوا و «قول سدید»
- تحول آفرینی تقوا در زندگی انسان
- غربت تقوا علی رغم شهرت آن
- امروز با اخلاق به جنگ تقوا آمده اند
- مروجین اخلاق سکولار، در واقع مروجین کفر هستند

جلسه ۶

لزوم تجلی تقوا در مقام عمل

- فرق عزاداران بی تفاوت و عزاداران مسؤل
- مردم کوفه از عزاداران بی تفاوت بودند
- امروز اولویت جامعه ما تقواست
- امام زمان (عج) در انتظار تقوای ماست
- تقوا باید در مقام عمل متجلی شود
- رابطه با خدا بیشتر در عرصه عمل شکل می گیرد
- تأثیر عمیق عمل در تثبیت و تقویت ایمان و علاقه
- اولویت ترک سیئات بر انجام حسنات

جلسه ۷

برنامه عملی انسان فقط باید از سوی خدا ارائه شود

- تقویت رابطه با خدا، موجب اصلاح امور انسان
- برنامه عملی برای تقوا فقط باید از جانب خدا باشد
- برخی عواقب تغییر دادن در احکام عملی اسلام
- طراحی نظام حقوقی از توان بشر خارج است
- رابطه ما با خدا از نوع رابطه عبد و مولاست
- تقوا باید بر اساس امر مولا باشد

جلسه ۸

تقوا یک مراقبت «دائمی» است

- سلبی یا ایجابی بودن تقوا
- برخی از اثرات تقوا
 - زیبایی‌های ایمان با تقوا رو می‌آید
 - تقوا رابطه‌ی ما با خدا را لذت‌بخش می‌کند
- لزوم مراقبت دائمی از رابطه‌ی انسان با خدا
 - تقوا بدون مراقبت دائمی معنا ندارد
 - بنای مراقبت دائم، حداقل تقواست
 - نقش کلیدی انس و عادت در حفظ رابطه با خدا
 - اگر به خدا عادت نکنیم به غیر خدا عادت خواهیم کرد

جلسه ۹

مراتب تقوا

- لزوم داشتن ذکر دائم برای تقوا
- امر به ذکر خدا، تنها امر نامحدود قرآن
- مراقبت دائم نیاز به ذکر دائم هم دارد
- خدا همنشین کسی است که او را یاد کند
- تعامل خدا با ما در تمام لحظات زندگی
- نتیجه مراقبت دائمی
- مراتب تقوا
 - تقوای بالله
 - تقوای من الله
 - تقوای از ترس جهنم
- از حداقل مرتبه تقوا غافل نشویم
- زمزمه عارفانه ابلیس برای فریب انسان
- انتظار تقوای بالا از سیاسیون
- تقوا بالاترین سیستم نظارتی

جلسه ۱۰

مغز تقوا تبعیت از ولی خداست

- لزوم دقت در معانی عاطفی تقوا
- تلاش ابلیس برای غافل کردن ما از معانی تقوا
- رابطه بین تقوا و تبعیت از ولایت
 - سخن تمام انبیاء، «فَاتَّقُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا»
 - ولایت، شرط اساسی تقوا
 - مغز تقوا ولایت‌مداری است
- سیال بودن تقوا
 - ولایت مجرای صدور دستورات سیال خداوند

جلسه ۱۱

بالاترین درجه تقوا

- جایگاه رفیع قلب به عنوان مرکز گرایش‌های انسان
- رفتارهای انسان ریشه در گرایش‌های او دارند
- اوج تقوا، تقوای قلب است
 - تعظیم شعائر الهی نشانه تقوای قلب
 - تکریم اولیاءالله بالاترین درجه تقوا
 - تقوای قلب منوط به ادب نسبت به اهل بیت (ع)
- مقایسه تقوا با اخلاق سکولار
- رابطه تقوا با فتنه‌ها
- تبعیت هوای نفس آغاز فتنه‌هاست
- فتنه‌های بزرگ‌تری در راه است

لذت عارفانه زیستن

**تهران - هیئت محبین حضرت زهرا(س) - دهه اول محرم ۹۰ - ۱۰
(جلسه)**

معرفی بحث

این یک عبارت انفعالی است که بگوییم اسلام با لذت بردن مشکلی ندارد. اسلام نه تنها با لذت بردن مشکلی ندارد، بلکه اصرار دارد که تو چرا از زندگی لذت نمی‌بری؟ ما باید خدا را برای لذت بردن طلبکار از خودمان ببینیم. ما از لحظه‌های که لذت نمی‌بریم، باید استغفار بکنیم. اگر رنج و سختی و آلمی هم در زندگی دنیایی هست، هنر دین این است که انسان را به گونه‌ای تربیت بکند که در متن همین رنج لذت ببرد. لذت بردن امر مهم و مورد اعتنایی است، اصلاً ما برای لذت بردن به بهشت و رضوان الهی می‌رویم؛ بالاتر از بهشت، ملاقات خود خداوند متعال مگر چیزی جز لذت بردن نتیجه دارد؟ در کنار توجه به وظیفه‌ای که برای لذت بردن داریم، داشتن یک زندگی پر از لذت خوبی‌های دیگری را هم به دنبال دارد. کسی که از زندگی لذت می‌برد، عبادت شاکرانه هم انجام می‌دهد. لذت بردن از زندگی باعث دوری از عجب و منت گذاشتن سر خدا است. همه دستوراتی که انسان را از انجام کارهایی منع می‌کنند، راههایی برای لذت بردن بیشتر هستند. ولی لذت بردن باید با چه شرایطی باشد؟ چگونه می‌توان در این دنیا لذت بیشتری برد؟ راه رسیدن به یک زندگی عارفانه و پر از لذت چیست؟

فهرست

جلسه ۱

رابطه مؤمن و لذت‌های دنیا

- مؤمن باید بیشترین لذت را از دنیا داشته باشد
- شرایط لذت
 - مداوم بودن
 - عمیق بودن
 - بی‌ضرر بودن
- تأثیر نگاه عارفانه به دنیا برای لذت بردن
- لذت عارفانه انسان در مجالس عزاداری امام حسین (ع)

جلسه ۲

آشنایی با منطق لذت و سؤال از فلسفه حیات

- آشنایی با منطق لذت و سؤال از فلسفه حیات
- چگونه می‌توان عمیق‌تر برای دینداری متقاعد شد؟
- علائم عمیقاً متقاعد نبودن برای دینداری
 - آشنایی با منطق لذت راهی برای متقاعد شدن به دینداری
- سؤال از فلسفه حیات، مهمترین سؤال مشترک همه انسان‌ها
 - لذت بردن از حیات، زمینه پاسخ به سؤال از فلسفه حیات
 - اگر انسان غرق لذت حیات باشد، اعتراضی به خلقتش نمی‌کند
- لذت‌های دنیا مقدمه‌ای برای لذت‌های آخرت

جلسه ۳

لذت عزاداری برای امام حسین (ع)، عاملی ویژه برای جذب مردم دنیا

- لذت بردن از حیات عامل دور شدن از عجب و منت گذاشتن بر خدا
- در زندگی عارفانه بلا هم لذت دارد
- ضرورت افزایش استعداد لذت بردن در دنیا
- ضرورت آشکار کردن لذت‌بری از نعمت‌های الهی
- دعوت به امام حسین (ع)؛ یعنی دعوت به حقیقت دین
- نقش ویژه لذت عزاداری برای امام حسین (ع) در جذب دیگران به دین

جلسه ۴

«معرفت الله» عمیق‌ترین لذت در زندگی عارفانه

- ساختار انسان و بیشترین لذت بردن از خدا
- شکر؛ علامت لذت بردن و راضی بودن
- لذت عمیق، مانع حریص شدن
- لذت معرفت خدا، بالاترین لذت در زندگی معنوی
- لذت معرفت خدا در دنیا، مانند لذت بردن با اولیاء خدا در بهشت است

جلسه ۵

لذت‌های بالفعل و بالقوه در زندگی عارفانه

- خداوند با دو نوع لذت به حس لذت‌طلبی انسان پاسخ داده است
 - لذت‌های بالفعل
 - ویژگی‌های لذت‌های بالفعل
 - مصادیق لذت‌های بالفعل
 - لذت‌های بالقوه
 - ویژگی‌های لذت‌های بالقوه
 - مصادیق لذت‌های بالقوه
 - تنبلی مهمترین عامل محرومیت از لذت‌های بالقوه
- همراه بودن لذت‌های مادی با سختی و رنج
- نقش دین در لذت‌بری بیشتر با بالفعل کردن لذت‌های بالقوه

جلسه ۶

تأثیر محبت بر افزایش لذت در زندگی

- نمی‌توان لذت طلبی انسان را انکار کرد
- لذت بردن از کار، شرط کامل انجام دادن کار
- آسیب‌های انکار لذت طلبی
- عاطفه و محبت راه افزایش لذت
- لذت عمیق‌تر با محبت بیشتر همراه است
- افزایش محبت به واسطه امام حسین(ع)
- محبت ویژه امام حسین(ع) و تأثیر آن در لذت بردن از مجالس عزاداری

جلسه ۷

تسلیم شدن، اولین قدم برای زندگی عارفانه

- آشنایی با مفهوم تسلیم شدن
- تأثیر عقلانیت بر تسلیم شدن
- تسلیم شدن در بیان قرآن و لسان ادعیه
- ابعاد تسلیم شدن
 - درک مرگ و حیات و تسلیم بودن انسان
 - آشنایی با محدودیت‌های انسان
 - ناتوانی در دفع ضررهای دنیوی
- آثار تسلیم شدن
- با محبت می‌توان تسلیم خدا شد
- آشنایی با قواعد حیات حیات؛ یکی از راههای تسلیم شدن
- امام حسین(ع) یک استثناء برای رسیدن به زندگی عارفانه
- ویژگی خاص تسلیم شدن در مقایسه با سایر مقام‌ها

جلسه ۸

رابطه تسلیم شدن و اختیار در زندگی عرفانی

- ترک محبت دنیا و کسب محبت خدا اولین قدم برای زندگی عارفانه نیست!
- معنای تسلیم شدن به عنوان اولین قدم در زندگی عرفانی
- تسلیم شدن تناقضی با اختیار انسان ندارد
- برخی از مواردی که ما اختیاری در آن‌ها نداریم
- مقدرات الهی، دلیلی بر ضرورت تسلیم شدن
- نمی‌توان انتخابی کرد که بر خلاف خواست خدا باشد
- نتیجه ایمان به مقدرات الهی

جلسه ۹

راههای تسلیم شدن به اوامر تشریحی خدا

- لذت کمال طلبی
- تحقیر افراد بی دین با لذت بردن از دینداری
- ترسیم فضای صحیح دینداری با تبیین صحیح لذت بردن از زندگی
- آثار و نتایج لذت بردن از دینداری در زندگی فردی
- آثار و نتایج لذت بردن از دینداری در زندگی اجتماعی
- تسلیم شدن با توجه به بعد جبری زندگی
- توجه به قهر و غلبه الهی در زندگی تکوینی
- تسلیم شدن در نظام تشریحی
- تشکر خدا از کسی که لذت بیشتری برده است
- احسان و نیکی، تجلی ایمان به خدا

جلسه ۱۰

ضرورت نگاه عارفانه برای تحلیل انقلاب اسلامی

- نابود کردن لذت، غیر ممکن و غیر مطلوب
- لذت نبردن، مهمترین فقر غرب
- آثار لذت بردن مؤمن در زندگی
- عبادت شاکرانه

○ منت نگذاشتن سر خدا

○ حسرت نخوردن

○ لذت بردن بیشتر از دنیا

- قدم‌های اساسی در زندگی عارفانه

○ تسلیم شدن

○ پرهیز از هوای نفس

▪ راههای دوری از هوای نفس

○ ترک حرام

▪ هیچ حرامی لذت ندارد

▪ ترک گناهان به ظاهر کوچک

○ اهمیت ویژه به نماز

- ضرورت اجتماعی عارفانه زیستن
- ضرورت نگاه عارفانه برای تحلیل انقلاب اسلامی
- عارف بودن امام و مقام معظم رهبری

• خاطراتی از بزرگان در مورد مقام معظم رهبری

موضوع: لذت عارفانه زیستن

آرامش عارفانه

(هیئت محبین حضرت زهرا(س) - محرم ۸۷ - ۱۰ جلسه)

معرفی بحث

آرامش، نعمتی است که قدر آن را نمی‌دانیم. در حالی که آرامش نتیجه و اثر بسیاری از خوبی‌هایی است که ما بدنبال آنها هستیم. این نعمت عظیم هم تفاوت ویژه‌ای با خوبی‌ها دارد و هم منبع بسیاری از خوبی‌ها می‌باشد. در این سلسله بحثها؛ موانع آرامش، راههای کسب آرامش، انواع آرامش، دنیاگرایی و آرامش، اشباع کاذب و آرامش و... را دنبال خواهید کرد. نتیجه این سخنان آن خواهد بود که از آرامش غافلانه و جاهلانه گذشته و به آرامشی عاقلانه و در نهایت به آرامش عاشقانه دست پیدا کنیم.

فهرست

جلسه ۱

نعمت بزرگ آرامش

- تفاوت در نعمتها
- نعمتی که زود از دست می‌دهیم
- نعمت آرامش و سکینه
- آرامش منبع بسیاری از ارزشها
- رابطه صبر و آرامش
- تصمیم‌گیریهای غلط در اثر شتابزدگی
- قدرناشناسی آرامش
- نعمت بزرگ آرامش
- نماز مایه آرامش
- آرامش از درون
- گناه مضرّ به آرامش

جلسه ۲

آرامش برای دیگران

- آرامش نعمت گمشده
- سرّ نامگذاری مؤمن
- مایه آرامش دیگران بودن
- آرامش دهنده‌گی پیامبر (ص) و ائمه (ع)
- زندگی با آرامش

جلسه ۳

انواع آرامشها

- آرامش ما در بسیاری از فضائل
- معنای «ظَلَمْتُ نَفْسِي»
- آرامش، نعمت نامرئی
- جوان و از دست دادن آرامش
- گناه، ایمان درد می آورد
- انواع آرامش
 - جاهلانه
 - غافلانه
 - عاقلانه
 - عاشقانه
- طالبان زیاد آرامش غافلانه
- آرامش جاهلانه، کم عمق است
- منشأ عدم آرامشها
- آرامش اخلاقی در سعی به مبارزه با نفس
- آرامش عاقلانه
- آرامش عارفانه و عاشقانه
- عدم سلب آرامش از کودکان

جلسه ۴

آرامش و اشباع کاذب

- آرامش، منشاء بسیاری از خیرات
- کنترل و آرامش
- یاد مرگ، باعث آرامش
- بعضی آرامشها اشباع کاذب می کند
- خطر اشباع کاذب
- قرآن خواندن و اشباع کاذب
- تقید به نماز و اشباع کاذب

جلسه ۵

موانع و ثمرات آرامش

- آرامش منشأ خوبی‌ها
- زندگی کمیاب آرام
- موانع آرامش
- زیانهای فضای مجازی رسانه
- فرهنگ ضد آرامش رسانه
- تفکر آرامش می‌طلبد
- علت عدم آرامش در حرم ائمه (ع)
- آرامش در زندگی علما
- خوف صادق
- ثمرات آرامش
- آرامش حضرت امام (ره)
- قناعت، باعث آرامش
- اهمیت فوق‌العاده قناعت
- عفت چشم و شکم
- عدم آرامش برای جهنم

جلسه ۶

معصیت و سلب آرامش

- ارزش آرامش
- مراقبت از آرامش
- معصیت، ضرر بر خود
- مقایسه، سبب سلب آرامش
- نقد جامعه مغرب زمین

جلسه ۷

حسن ظن به خدا، عامل آرامش

- حزن حسرت
- انواع ناآرامی‌ها
- انواع حزن
- حزنهای معنوی
- خوف و حزنهای تعادل بخش
- غفلت و جهل خوب!!
- نقد فرهنگ غرب
- حسن ظن به خدا

جلسه ۸

خوش بینی به خدا

- یافتن آرامش عارفانه
- معنای حسن ظن به خدا
- بُخل مایهٔ رفع آرامش
- خوش بین بودن به بخشش خدا

جلسه ۹

دنیا و سلب آرامش

- آسیب پذیری میوه‌های آرامش
- قدرشناسی آرامش
- سختی درک لذت آرامش
- لذت دنیا، سلب کننده آرامش
- آرامش بی آرمان
- آرامش عاشقانه
- فکر، راه کسب آرامش
- هیجانات کاذب
- آثار آرامش

جلسه ۱۰

آرامش عارفانه

- آرامش مقدمه بسیاری از نعمات
- انواع آرامش
- راههای کسب آرامش
- ذکر: فکر و حسن ظن به خدا
- آرامش قلب با یافتن محبوب خوب
- افزایش محبت به اهل بیت (ع)
- محبت، مجلس روضه می خواهد

اولین قدم برای اصلاح نفس

(دانشگاه تهران، محرم ۸۷، ۸ جلسه)

معرفی بحث

اگر تا دیروز مشکل جوانان و جامعه ما بحث اثبات خداوند و یک سری سوالات ابتدایی اعتقادی بود اما امروز خواست جوانان و محیط‌های علمی درخواست برنامهٔ سلوک و کمال است. و این برنامه با توجه، ذکر و یا نگاه قلبی آغاز می‌شود که هوشیاری و یقظه از آثار آن است. راه‌های کسب توجه و مهارت کنترل آن و رفع موانع آن از بحث‌هایی است که در این سلسله سخنرانی دنبال خواهید کرد. ذکر به عنوان یک مهارت، کسب آن و محافظت بر آن یک ضرورت به عنوان قدم اول در سلوک به سوی خدا است.

فهرست

جلسه ۱

خواست امروز جوان، برنامه

- اعتقاد قطعی به خدا
- انگیزه اصلاح نفس
- علت کم بودن خطر شبهه در حال حاضر
- ایجاد انگیزه برای رشد
- مرحله اول، ایمان
- مرحله دوم، کمال
- سوال امروز: نحوه پرورش ایمان؟
- جوانان به دنبال برنامه کمال
- وضع فرهنگی بسیار عقب تر از سابق
- کار فرهنگی حسین بن علی بر دلها
- معنای «آسَلَم وجهه»

○ تسلیم بعضی دشمنان در مقابل حسین (ع)

جلسه ۲

قدم اول سلوک

- انسانها به دنبال برنامه‌ای برای عمل
- لزوم اطلاعات دقیق از سلوک
- آگاهی، مهار کننده نفس
- محاصره علمی
- غفلت از نکات کلیدی
- آگاهی باعث اتمام حجت
- اهمیت خروجی‌های انسان در سلوک
- برای سلوک از کجا شروع کنیم؟
- تفاوت‌های فراوان در پاسخ به این سؤال
- اصل نقطه حرکت انسان
- نقطه آغاز؛ توجه قلبی، ذکر
- اثرات توجه قلبی
- توجه، انسان را به حق الیقین می‌رساند

جلسه ۳

قدم اول؛ توجه و ذکر

- محرم ماه خودسازی
- اسرار ولایت ائمه
- خواسته قرآن، رشد انسان
- مباحث اخلاقی
 - الف: انگیزه‌ساز
 - ب: برنامه‌ساز
- اهمیت برنامه عملی
- تکلیف دوستی انسان
- حرکت برای علاقه به خدا
- قدم اول: توجه
- هوشیاری برای لحظه اول سلوک
- ترک موانع توجه
- کنترل توجه
 - توجه را حسین (ع) جلب می‌کند

جلسه ۴

کنترل توجه

- بی‌غیرتی نسبت به دردها
- مهارت معنوی کنترل توجه
- ضعف ما در کنترل توجه
- مضرات رسانه و موسیقی
- راهکارهای افزایش توجه
- عبادت برای لذت!
- خصوصیت ناب مجالس مذهبی
- ائمه و علما بنیان‌گذاران مجالس معنوی
- حفظ مهارت توجه پیدا کردن
- بلاى الهی مایهٔ توجه به خدا
- توجه به خدا بدون بلا
- زندگی سخت با غفلت از خدا

جلسه ۵

مهارت ذکر و کسب آن

- راههای شرعی به سوی خدا به عدد انفاس خلائق
- قدم اول توجه به خدا و خوبی‌ها
- وجه دل به سوی خدا کردن
- یقظه
- اولین مهارت خاص مؤمن، توجه
- نقش ذاکر برای دیگران
- ذکر جوارح
- قمار: غافل‌کننده از خدا
- حقیقت ذکر
- توجه ما به خویشتن
- مداومت ذکر
- ذکر خفی
- به دنبال جذابیت نبودن
- توجه به خدا بی بهانه
- نماز یومیه، راه کسب مهارت توجه

جلسه ۶

موانع ذکر و توجه

- ماه محرم، ماه سیر و سلوک
- ماه رمضان جلوات «الهی»، و محرم جلوات «ولایی»
- ماه محرم، ماه سرعت الی الله
- ماه محرم، ماه تزکیه نفس
- درس اخلاقیهای لائیک
- درس اخلاق در محرم
- معنای سفینه النجاه
- قدرت توجه
- ذکر، یک فعل درونی
- آثار آبادانی قلب
- سرّ سخت شدن بعضی کارها
- موانع دوام ذکر
- بی حالی مانع ذکر
- اقبال و ادبار قلب
- اقسام ذکر
 - موافق قلب
 - ذکر صارف
- حقیقت ذکر

- ذکر خالص
- شروع ذکر از مذکور است
- ذکر و غرق دنیا شدن

جلسه ۷

ارزش والای توجه؛ رابطه توجه و عمل

- گذار جامعه از مشکلات ابتدایی ایمان
- لزوم عبادت برای خودسازی
- اولین دستور، توجه است
- اهمیت توجه برای عمل
- کنترل توجه
- اوصاف اهل ذکر
- یاد مرگ
- برنامه ریزی برای توجه

جلسه ۸

رابطه توجه و اندیشه

- کنترل قدرت توجه
- از دل برود هر آنکه از اندیشه برفت
- توجه زاینده عمیق ترین اعتقادات و عزمها
- خود فراموشان
- آثار توجه به خدا
- عنایت خدا برای ذکر

موانع ایمان

(قم - مسجد اعظم - ماه مبارک رمضان ۱۳۸۷ - ۱۴ جلسه)

معرفی بحث

امامان ما به آزادی‌های انسان در رفتارهای اجتماعی و فردی احترام می‌گذاشتند. شاید به همین دلیل هم مظلوم واقع می‌شدند. خداوند دینش را به کسی اجبار نمی‌کند. از کسانی که دین را با کراهت می‌پذیرند تنفر دارد! آیا وضع کردن قانون برای ایجاد خوشبختی انسانها کافی نیست؟ جایگاه ایمان در خوشبختی انسانها کجاست؟ عامل اصلی دشمنی با اهل بیت(ع) چیست؟ موانع اصلی ایمان به خدا چیست؟ و چگونه باید این موانع را برطرف کرد... استاد در ادامه این مباحث به ارتباط ایمان با مظلومیت می‌پردازد، سپس علت انحراف شدید برخی از کسانی که پای رکاب امیرالمؤمنین علی(ع) بودند را بررسی می‌کنند.

فهرست

جلسه ۱

احترام به آزادی انسان در رفتارهای اجتماعی و فردی امامان دین

- اهمیت فهم نوع رفتار امامان در جامعه
- علت مظلومیت پیامبران و امامان در جوامع بشری و ارتباط آن با آزادی.
- تحمیل حرف باطل به شیوه‌های گوناگون.
- بررسی ابعاد فردی آیه ۲۸ سوره هود.
- تفاوت جذابیت دین با جذابیت‌های دیگر.

جلسه ۲

تنفر خداوند از کسانی که دین را با کراهت می‌پذیرند!

• مروری بر مباحث جلسه قبل

○ اثبات وجود آزادی‌های فردی و اجتماعی با استفاده از آیه ۲۸ سوره هود.

○ فقدان آزادی روحی و روانی در فرهنگ مبتذل غربی.

• بررسی دو نکته اساسی در آیه ۲۸ سوره هود

○ خداوند دینش را به کسی اجبار نمی‌کند.

○ انسان‌ها نیز نباید دین خدا را با کراهت بپذیرند.

• آثار و نتایج پذیرش توأم با کراهت دین.

• چرا مردم سخن علی را گوش نمی‌دادند؟!

جلسه ۳

جایگاه پذیرش بدون کراهت دین (ایمان) در ایجاد خوشبختی

- روش پیامبر اکرم اسلام (ص) و امام زمان (عج) در پیشبرد اسلام.
- تعریف غلط از خداوند در مسیحیت تحریف شده
- چگونگی سلب آزادی روحی در فرهنگ غرب
 - الف. تبلیغات رسانه‌ای
 - ب. نوع ایجاد ساختار اجتماعی
- ناکافی بودن قانون در ایجاد خوشبختی.
 - کراهت کافران و غضب خداوند
- جایگاه ایمان در ایجاد خوشبختی

جلسه ۴

ارتباط بین خواسته‌های دل و توفیقات الهی

- بررسی علت تمایل انسان به توفیقات اجباری علی‌رغم وجود آزادی خواهی!
- بررسی تأثیر نیت در ایجاد توفیقات الهی
 - عطایای الهی به اندازه نیت انسانهاست.
 - هر چه در باطن پنهان کنیم همان را خداوند لباس تمنان می‌کند.
 - کامل بودن و ناقص بودن نیت موجب کمال و نقصان کمک خداوند می‌شود.
- بررسی راه حل تغییر قلوب علی‌رغم دشواری این کار!

جلسه ۵

ارتباط ایمان با مظلومیت علی (ع)

- بررسی عناوین مختلف ایمان و بیان دشوارترین عنوان آن از نگاه قرآن
- دلیل لغزش مردم در ایمان به ولیّ خدا چیست؟
- ارتباط رویدادهای تاریخی و ایمان با مظلومیت علی (ع)

جلسه ۶

ارتباط عدالت علوی با عدم ایجاد اکراه و الزام

- ارتباط تشویق و تنبیه ناعادلانه با ایجاد اکراه و الزام
- بررسی قاطعیت علی (ع) و تفاوت آن با الزام و اکراه
- علت انحراف شدید برخی کسانی که پای رکاب علی (ع) بودند
- علت جلوگیری از نشر احادیث پیامبر (ص)

جلسه ۷

عامل اصلی دشمنی با اهل بیت (ع) چیست؟

- بررسی اهمیت فوق العاده دهه آخر ماه مبارک رمضان
 - ضرورت فرهنگ سازی این مسئله با توجه به سیره نبوی
 - سخت تر شدن امتحانات الهی بعد از شبهای قدر
 - احتمال ایجاد بیماری عُجب بعد از شبهای قدر
 - مواظبت بر نپرداختن به سرگرمی در دهه آخر ماه رمضان
 - بررسی موضوع اهتمام به قبول عمل تا خود عمل
 - کدام عبادت است که قاعدتاً موجب بیماری عُجب نمی شود؟!

● ادامه بحث جلسات گذشته

- الف. ایمان به امامت از شاخه های ایمان
- ب. بررسی علّت روش پرده پشانه قرآن در امر ایمان به امامت!
- ج. ارتباط حبّ دنیا و عدم ایمان به امامت با موضوع دشمنی با اهل بیت (ع)

جلسه ۸

علت ایمان به همه اولیاء خدا در همه مراتب آن

- بررسی علت عدم ایمان به همه اولیاء خدا.
- ارتباط مظلومیت اهل بیت (ع) با عدم اطاعت از پیامبر خدا
- بیان نمونه‌هایی از لجاجت افراد در برابر فرمان رسول خدا و برخورد این گروه با اهل بیت (ع)
- ارتباط «طیب الولاده» با پذیرش ولایت ولیّ خدا
- ارتباط گناه با مراتب پذیرش ولایت ولیّ خدا

جلسه ۹

بررسی دقیق مفهوم ایمان

- نتایج جدا کردن مفهوم خوبی از مفهوم ایمان
 - اولین نتیجه غلط: اگر کسی مؤمن نبود لزوماً آدم بدی نیست.
 - دومین نتیجه غلط: اگر آدم خوبی باشیم کافی است، لازم نیست حتماً مؤمن باشیم.
 - سومین نتیجه غلط: در مقابل رفتارهای خلاف ایمان دیگر کسی نهی از منکر نمی کند.
- ارتباط ایمان با صفای باطن
- لزوم یکی دیدن مفهوم خوبی و ایمان در فرهنگ جامعه
- لزوم خیلی خوب بودن یا به تعبیر دیگر مؤمن بودن چیست؟

جلسه ۱۰

مانع اصلی ایمان به ولیّ خدا

- رابطهٔ بیماریهای دل و عدم کارایی عقل.
- معرفی سخت‌ترین مرحلهٔ ایمان و ارتباط آن با صفای باطن.
- معرفی اصلی‌ترین عنصر بد ذاتی در ممانعت از ایمان به ولیّ خدا.
- بررسی وضع آدم‌های بی‌طرف در جریان عدم اطاعت از ولیّ خدا.
- بررسی علت میل به طاغوت با وجود اظهار ایمان.
- رابطهٔ تنفر به طاغوت و افزایش ایمان به ولیّ خدا و تأثیر روضه در این مسیر.

جلسه ۱۱

چگونگی برطرف نمودن موانع ایمان!

- رابطه ایمان و عمل و بیان یک اصل حیاتی در رشد معنوی
- رابطه انجام آنچه که می‌توانیم در ایجاد نیرو برای آنچه که نمی‌توانیم
 - استمداد از نماز و روزه!
 - چه کسانی اهل طلب استمداد هستند؟
- رابطه تفکر در باب نعمت ولایت و افزایش ایمان
- اهمیت خوف و شوق در تمام مراحل دینداری خصوصاً در باب ولایت‌پذیری
- ارتباط اخلاق اجتماعی با اخلاق ناب ولایی و رابطه آن با از بین بردن حسادت!

جلسه ۱۲

مشکلات مبارزه با حسادت در مسیر افزایش ایمان به ولیّ خدا

- چگونگی بروز خوبی‌ها و بدی‌ها در تعامل با خلق خدا
- چرا حسادت به خلق خدا باعث ضعف ایمان به ولیّ خدا می‌شود؟!
- مشکلات مبارزه با حسادت
 - چرا حسادت همواره بروز نمی‌کند؟!
 - چرا حسادت همواره مستقیماً بروز نمی‌کند؟!
- ارتباط برخی رفتارها با حسادت!

جلسه ۱۳

تکبر از موانع اساسی ایمان

- برخی به وجود خداوند اقرار می کنند اما به ولیّ خدا ایمان نمی آورند.
- نقد ترویج علم اخلاق، بدون رشد ایمان!
- یکی از موانع ایمان به ولیّ خدا
- نقش نماز در از بین بردن تکبر.
- اثر روزه در از بین بردن تکبر.

جلسه ۱۴

علامت مهم تکبر در ارتباط با مسئله ایمان

- ۱. اهمیت تبدیل شدن ایمان به یک فرهنگ و ارتباط آن با نهی از منکر
- ۲. بررسی برخی علائم تکبر و ارتباط آن با عدم قبول ایمان
 - استغفار نکردن از گناه
 - نپذیرفتن حق
 - تصمیم‌گیری بدون تأمل یک مسئول
- ۳. خداحافظی با ماه رمضان

دوری از گناه برای همیشه

(تهران - مسجد دانشگاه تهران - ماه مبارک رمضان ۱۳۸۷-۲۵)

(جلسه)

معرفی بحث

ورع پیام مهم ماه مبارک رمضان است که حضرت رسول خدا(ص) در جواب امیر مؤمنان دادند «الورع عن محارم الله» و ورع الهی فاصله گرفتن از گناه است که این خود هم تقواست و هم مقدمه کسب فضائل دیگر است. آنچه که مانع این فضیلت می شود همان «معصیت» است که اگر بخواهیم به تقوای الهی برسیم ابتدا باید مبارزه با معصیت را آغاز کنیم. حال این راه پر فراز و نشیب است که نیاز دارد ما با مطالعه و تحقیق و شنیدن سخنان بزرگان این راه، آثار این راه، ابزار این راه را بشناسیم. ابتدا باید فرمان و احساسمان را از ورع تغییر دهیم، فرمان و احساسمان را نسبت به گناه عوض کنیم. زمینه های گناه، آثار گناه، مبارزه با گناه و... خود نیاز به تأمل فراوان دارد که این مجموعه از سخنرانی های استاد پناهیان شما را در این تأمل کمک می کند که ایشان ورع و معصیت را در این مجموعه به دقت و اشکافته و ایده های نوینی را برای رسیدن به پاکی و ورع به خصوص در ماه رمضان جلوی پای شما قرار می دهند..

فهرست

جلسه ۱

فهم درست ماه رمضان

- رابطه حکمت و پر خوری
- رابطه حکمت و شهوت
- روزه تنها عبادت عدمی
- اجتماعی کردن عبادت روزه
- محبت خدا نسبت به روزه
- امکانات ناب ماه رمضان
- حذف اولیاء الهی
- عوامانه برخورد نکردن با رمضان
- رمضان ماه سختی
- هیبت رمضان در دل مجرمین
- بالا بردن انتظار از خود در رمضان

جلسه ۲

توجه به عبادت رمضان

- عادات مانع دینداری
- توجه قلبی به رمضان
- توجه در عبادت
- تمنا، از آداب روزه
- تفاوت معادلات دین و دنیا
- احساس شکر نسبت به رمضان
- تجلی شکر در رمضان
- عشق خدا به بنده

جلسه ۳

رمضان ماه استغفار

- هیبت از رمضان
- دل دادن به رمضان
- احساس نسبت به رمضان
- حس توبه و حس مغفرت در رمضان
- ماه رمضان ماه حکمت
- حس توبه سپس فعل توبه
- آیه استغفار در سوره توبه

جلسه ۴

ماهیت توبه

- احساس نسبت به رمضان مقدمه عمل
- حسّ ندامت در رمضان
- شتاب برای رسیدن به حس توبه
- توبه در شرایط سخت
- ترس مقدمه احساس توبه
- توبه راه جلب محبت خدا
- دشواری طلب توبه
- عظمت حس توبه
- معنای آیه رؤیت عمل
- اثر پشیمانی در قلب
- احساس تأسف در توبه
- اطمینان به خدا در توبه

جلسه ۵

احساسات دینی

- احساس نسبت به رمضان
- اهمیت یک حس خوب
- پرورش احساسات با دینداری
- عالم دینداری عالم کشف احساسات گمشده
- کثرت احساسات دینی
- حس خداپرستی
- حس صحیح هنگام توبه
- بهترین گناه کاران؛ توایین
- بخشندگی خدا
- معنای حسرت
- حسرت و طمع در توبه

جلسه ۶

حسّ محوری ورع

- بهترین کار در ماه مبارک رمضان
- وظیفه عبودیت
- حس ورع حس محوری
- تعریف ورع
- ورع، فاصله گرفتن از گناه
- معرفی حس ورع
- عمل بدون ورع
- نتایج حس ورع
- درخواست ورع برای شیعیان

جلسه ۷

اهمیت حسّ ورع

- شیرینی حسّ ورع
- ورع، فاصله گرفتن از گناه
- ترک صغیره برای دفع کبیره
- ورع، اساس ایمان
- علت حسابرسی در قیامت
- اهل ورع اهل بهشت
- سختی ورع
- انگیزه برای ورع

جلسه ۸

تفاوت کارهای بد با گناهان

- شکاف بین ما و فرهنگ دینی
- کارهای بد و گناه
- نهی از گناه یا نهی از کار بد
- حس توبه در رمضان
- نکردن کار بد مهمتر از کار خوب کردن
- فطری بودن اجتناب از گناه
- اعتماد به خدا

جلسه ۹

ورع؛ فاصله زیاد با گناه است

- حس‌های سطحی و ابتدایی
- به دنبال حس معنوی بودن
- ورع، کل دین
- فاصله فراوان از گناه
- ایجاد حسّ ورع
- طبیعی بودن عدم فهم فلسفهٔ گناه

جلسه ۱۰

اهمیت درک فلسفه خلقت

- فهم بدی گناه
- اهمیت فلسفه آفرینش
- گریه‌های عارفانه
- امید به ثواب الهی

جلسه ۱۱

نگاه ما به کلمه «گناه»

- اصلاح نگرش درباره گناه
- اشتباهات غیر قابل جبران
- وحشت از کلمه گناه
- قناعت خدا به کم از بنده
- ایمان نه صرف وجدان
- گناه صغیره مقدمه کبیره
- آثار گناه در آخرت
- انگیزه ترک گناه
- علت خلق ما در دنیا
- اشتیاق به وصال الهی

جلسه ۱۲

شناخت دنیا لازم برای ترک گناه

- انگیزه‌های لازم برای ترک گناه
- درک فلسفه خلقت
- معنای حقیقی گناه
- انواع محدودیت‌ها در دنیا
- با دنیا به منفعت نمی‌توان رسید
- لزوم شناخت دنیا برای ترک گناه

جلسه ۱۳

مضرات گناه

- احساس شوق به خدا
- راه کسب ورع
- وحشت از نام گناه
- عدم امکان گناه در دنیا!!
- گناه وسیله نیست
- ضررهای کلی و جزئی گناه
- دستور خدا انگیزه ترک گناه

جلسه ۱۴

ایستادن در مقابل گناه

- انگیزه ترک گناه
- راه انگیزه‌سازی ترک گناه
- مردانه ایستادن در مقابل گناه
- سرکشی نفس
- لذت نفس در کارهای خوب
- لذت از عبادت ثمره ترک گناه

جلسه ۱۵

فوائد ترک گناه

- سختی ترک گناه
- فوائد ترک گناه
- خطرات محیط روح
- کوچک شمردن گناه
- خطر زیاد گناه کوچک

جلسه ۱۶

گناهان بزرگ و کوچک

- ترک گناه تجارت سودمند با خدا
- تفاوت گناهان با تفاوت فضاها
- پرهیز از تنبلی
- خطر رضایت به وضع موجود
- گناهان بزرگ و کوچک با تفاوت شرائط

جلسه ۱۷

حس محبت به خدا

- ایجاد موانع برای گناه
- کوچک نشمردن گناه
- نگاه به گناه با نافرمانی خدا
- دلتنگی محبت خدا
- حس عجیب محبت به خدا
- دوستی‌های خدایی و غیر خدایی
- معنای قرب به خدا

جلسه ۱۸

انگیزه ترک گناه با دیدن فاعل گناه

- چون فاعل گناه دشمنان خداوند پس...
- زشتی گناه نزد مؤمن
- ترک گناه با دیدن فاعل گناه
- دشمنی با دشمنان خدا انگیزه رسیدن به خدا
- راحتی تنفر از آدمهای بد
- تأثیرات خوب «روضه»

جلسه ۱۹

گناه مانع بلند همتی

- قدرشناسی روز قدر
- افضل الاعمال الورع
- ایجاد انگیزه ورع
- همت بلند
- گناه مانع بلند همتی
- دین انسان بلند همت می خواهد
- معنای عفت

جلسه ۲۰

یاد مرگ مانع گناه

- نگاه نکردن به شیرینی گناه
- عدم فراموشی مرگ
- عدم وحشت از مرگ
- ایجاد رابطه با مرگ
- شیرینی باطن مرگ
- نزدیک دیدن مرگ
- مراقبت از لذت عبادت

جلسه ۲۱

مستی‌های انسان

- آثار گناه در شخصیت انسان
- مستی گناه
- آثار مستی گناه
- استغفار راه خروج از مستی
- انواع مستی
 - مستی گناه
 - مستی جوانی
 - مستی مرگ
 - مستی دوری از خدا
- گناه برای کنجکاوی

جلسه ۲۲

عوامل ترک گناه

- بدیهی شدن آثار بد گناه
- عقل ضدّ گناه
- رهایی از دنیا حرکت بسوی محبوب
- محبت اولیاء خدا عامل ترک گناه
- رابطه عبد و مولا
- محبت باعث ترک گناه

جلسه ۲۳

زمینه‌های علمی و عملی گناه

- عملیتهای کاربردی ترک گناه
- فرار از زمینه گناهها
- فرار از زمینه‌های علمی گناهها
- آزادی خیال باعث گناه
- لذت کاذب گناه
- آشنایی با آثار سوء گناه
- شناخت ریشه‌های گناه در خویشتن
- مهارتهای دینداری
- هوشمندی از مهارت دینداری
- گمان به نفس

جلسه ۲۴

محبت خدا به اهل گناه

- به دنبال نگاه خوب بودن
- اصرار خدا برای گناه نکردن
- تهدیدهای خدا عین محبت است
- محبت خدا به اهل معصیت
- گناه ضربه به خویش است
- اهمیت تبلیغات دینی نه صرف تأثیرگذاری
- قدرشناسی ماه رمضان

جلسه ۲۵

مبارزه با گناه سپس کشش الهی

- ابتدا کوشش سپس کشش
- مبارزه مقدمه حرکت به سوی الله
- محبت به ماه رمضان
- عشق به خدا بعد از تخلیه
- اول دفع محبت دنیا سپس کسب محبت خدا

موضوع: دوری از گناه برای همیشه

ولایت و سیاست

فرصت قربانی - بیت رهبری

(تهران - حسینیه امام خمینی (ره) - محرم ۹۰ - ۱ جلسه)

معرفی بحث

یکی از فرصت‌های ارزشمند در زندگی انسان که خداوند به سادگی آن را در اختیار ما قرار نمی‌دهد فرصت فداکاری و قربانی دادن در راه خداست. اگر از این فرصت به خوبی بهره نگیریم یا خداوند قربانی ما را قبول نخواهد کرد یا اینکه دیگر فرصت قربانی به ما نمی‌دهد و از آن مهمتر اینکه در صورت از دست دادن فرصت قربانی در راه خدا دچار «استبدال» یا «ابتلا» خواهیم شد، یعنی خداوند این فرصت را به گروه دیگری خواهد داد (استبدال) یا اینکه ما را مبتلا به فداکاری در راه دشمن خدا خواهد نمود (سنت ابتلا). مردم کوفه از آنجا که در فداکاری در راه امیرالمؤمنین (ع) و امام حسن (ع) کم گذاشتند به این سنت الهی مبتلا شدند و در راه دشمن خدا (یزید) فداکاری کردند.

مسئولین و رجال سیاسی که خداوند به آنها فرصت فداکاری داده است مراقب باشند که این فرصت را از دست ندهند. قربانی کردن مقام از امتحانات مردان سیاست است. اگر فرصت فداکاری و قربانی را از دست بدهیم مورد غضب خداوند قرار خواهیم گرفت.

فهرست

فرصت فداکاری و قربانی دادن در راه خدا

- فرصت‌های زندگی زود از دست می‌روند و دیر برمی‌گردند
- فرصت فداکاری و قربانی دادن، یک فرصت استثنایی است
- اهمیت و ضرورت بهره‌گیری از فرصت فداکاری
- موضوع قربانی از آغاز خلقت انسان مطرح بوده است
- شرط قبول شدن قربانی از سوی خدا
- شک به ولی خدا موجب قبول نشدن قربانی می‌شود
- جهاد فی سبیل الله، از فرصت‌های خوب برای قربانی
- شهادت؛ اوج فداکاری و قربانی دادن
- کربلا؛ محل قربانی دادن
- گذشتن از آبرو بسیار سخت‌تر از بذل جان و مال است

- قربانی کردن؛ مقام از امتحانات مردان سیاست
- غضب خداوند نسبت به کسانی که فرصت قربانی را از دست می دهند
- قومی که فرصت قربانی را از دست بدهد؛
 - ۱. خدا دیگر فرصت قربانی نمی دهد
 - ۲. قوم دیگری را جایگزین می کند
 - ۳. مبتلا به فداکاری در راه دشمن خدا می شود
- کسی که در راه ولی خدا کم بگذارد، در راه دشمن خدا فداکاری خواهد کرد
- سیاسیونی که خدا فرصت فداکاری به آنها داده است، آن را از دست ندهند

صبر انقلابی

(قم - هیئت محبین اهل بیت (ع) - دهه اول محرم ۹۰ - ۱۰ جلسه)

معرفی بحث

صبر یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های اخلاقی است که با همه فضایل دیگر تفاوت دارد و در عین حال در هر فضیلتی عنصر صبر حضور دارد. به تعبیری، صبر ما در فضایل است و چنان جایگاه بلندی دارد که با ایمان به هم تنیده شده است و امتحان از ایمان افراد، با امتحان صبر آنان انجام می‌شود و پاداش بهشت به خاطر صبر مؤمنان است. لذاست که قرآن به اهل جنت می‌فرماید: «سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ» با این اوصاف بسیار مهم و حیاتی خواهد بود که بدانیم حقیقت صبر چیست؟ صبر با ماهیت دنیا چه ارتباطی دارد؟ راه‌های کسب این خصلت نجات‌بخش کدام است؟ موانع صبر چیست؟ چرا قرآن کریم در کنار امر به صبر فردی به صبر اجتماعی هم امر می‌فرماید؟ عرصه‌هایی همچون سیاست و آرمان‌هایی همچون حق‌طلبی چه ارتباطی با صبر دارند؟ برای ما که در آستانه ظهور هستیم صبر چه جایگاهی دارد؟ آیا می‌توان زمانی را برای پایان صبر تصوّر کرد؟ برای مردمی که برای اقامه حق، انقلاب کرده‌اند چگونه صبر ضرورت دارد؟ اگر بدانیم امام زمان عج با محک صبر، یاران خود را گزینش می‌کند، چه صبوری باید از خود نشان بدهیم و در خود پرورش دهیم؟ پرسش‌های فوق محور مباحث بسیار کلیدی است که استاد پناهیان در این جلسات به آنها پرداخته‌اند.

فهرست

جلسه ۱

جایگاه مهم صبر در کربلا و زمانه ما

- مفهوم صبر

- شتاب در سرشت انسان

- معنای صبر

- صبر اجتماعی

- جایگاه مهم صبر

- صبر در حادثه کربلا

- ضرورت صبر در زمانه ما

- تلازم صبر و بصیرت

- روضه حضرت مسلم (ع)

جلسه ۲

صبر یعنی مدیریت راحت طلبی

- دو دلیل دیگر در اهمیت صبر
- ضرورت دقت در محل صبر
 - یافتن عامل مشکل، یکی از محل های بی صبری
 - دقت نظری، آسان کننده صبر عملی
- راحت طلبی و صبر
 - معنای صبر؛ مدیریت راحت طلبی
 - حکمت راحت طلبی
 - مهم ترین شیوه های مدیریت راحت طلبی
- ارزش ایمان در صبر
- مانع صبر
 - خودخواهی، مانع صبر
 - راه از بین بردن خودخواهی
- روضه ورود به کربلا

جلسه ۳

درک فلسفه زندگی دنیا، انگیزه‌های برای صبر

- آیا ما صبور هستیم؟

- قیمت بسیار گران صبر

- بی صبوری‌هایمان را نمی‌بینیم

- انگیزه‌های برای صبر

- دنیا، مکان سختی‌ها

- فلسفه آسایش و لذات اندک دنیا

- تکلیف ما در برابر سختی‌های دنیا

- روضه حضرت رقیه (س)

جلسه ۴

صبر و ایمان

- ویژگی صبر

- صبر، محل امتحان ایمان

- به هم تنیدگی صبر و ایمان
- شدیدتر شدن فتنه‌های آینده
- پایان‌ناپذیری امتحان صبر
- عبرتی از امتحان سخت صغیر

- صبر، عمود خیمه انقلاب

- صبر انقلابی، دعای مجاهدین
- تمرین سختی‌ها، راهی برای غلبه بر راحت‌طلبی

- روضه حضرت زینب(س) و فرزندانشان

جلسه ۵

فضیلت صبر و راه‌های کسب آن

- **ضرورت کسب فضیلت صبر**
 - صبر، مادر فضایل
 - صبر شخصی لازمه کسب صبر اجتماعی
 - توجه امام زمان به زندگی و صبر ما، برای دادن مأموریت
- **راه ایجاد صبر**
 - ۱. از بین بردن راحت‌طلبی
 - ۲. ترک علاقه به دنیا
- **روضه حضرت عبدالله بن الحسن (ع)**

جلسه ۶

صبر در کنار ولایت، بالاترین درجه صبر

- نیاز صبر اجتماعی، به رهبر و فرمانده
- تثبیت ولایت فقیه، مهم‌ترین ثمره دفاع مقدس
- معنای صبر در کنار ولایت، در زمانه ما
- تکیه خداوند بر واژه «صبر» در داستان موسی و خضر (ع)
- امید دشمن به بی‌صبری ما در کنار ولایت
- جهان، تشنه رهبری واحد
- کربلا عالی‌ترین نمونه صبر در کنار ولایت
- روضه حضرت قاسم بن الحسن (ع)

جلسه ۷

ضرورت ارزش‌های معنوی در منصب‌های سیاسی

- اهمیت ارزش‌های معنوی برای مسئولیت‌های اجتماعی
 - محبت به خدا عامل مهمی برای صبر
 - کارکرد معنویت فردی در عرصه اجتماع
 - لزوم توجه به معنویت فردی در مسئولیت‌های اجتماعی
- کسانی که از اسلام محروم‌اند، به حداقل اسلام کفایت می‌کنند
- صبر و سیاست
 - بی‌صبر بودن سیاسیون بی‌تقوا
 - عرصه سیاست، جایگاه باتقواترین‌ها
 - صبر نخبگان، ملاک صبر اجتماعی
- روضه حضرت علی اصغر (ع)

جلسه ۸

صبر در حق طلبی

- دو کار ضروری درباره صبر
- هدف امروز دشمن؛ بی صبری و بی ثباتی جامعه
- خوارج؛ حق طلبان بی صبر
- سوره عصر؛ درس های صبر برای حق طلبان
 - ۱. بی صبری آفت حق طلبی
 - ۲. صبر ارزشمند، صبر برای حق
 - ۳. صبر در حق طلبی، علامت حقانیت
- بالا بودن سطح سفارش به صبر
- روضه حضرت علی اکبر (ع)

جلسه ۹

صبر در ولایتمداری

- جمع‌بندی مطالب گذشته

- صبر، از عاشورا تا ظهور
- برخی راه‌های ایجاد صبر
- توأسی به صبر برای عبور از فتنه‌ها

- صبر و ولایت‌مداری

- ولایت‌مداری عامل مهم صبر
- صفین، غربال ولایت‌مداران با صبر
- ریزش بی‌صبران در ولایت‌مداری تا ظهور
- تأکید شهدا بر ولایت‌مداری
- تربیت شیعیان به صبر

- عباس (ع)، نمونه‌ی عالی ولایت‌مدارِ صبور

- روضه‌ی حضرت عباس (ع)

جلسه ۱۰

هشدار به فتنه‌گران

- سیاست عرصه هوسبازی نیست
- پایان دوره مماشات
- خدا می‌خواهد ظلم را برچیند
- دیگر مظلومیت حسین را تحمل نمی‌کنیم
- روضه روز عاشورا، (امام حسین (ع))

عاقبت ترک جهاد در راه خدا (مسجد دانشگاه تهران - محرم ۹۰ - ۱ جلسه)

معرفی بحث

ندارد

فهرست

- عاقبت ترک جهاد براساس سنت‌های الهی
 - دادن جان و مال در راه دشمن خدا
 - علت گرفتاری مردم کوفه در قتل حسین (ع)
- عاقبت ترک جهاد براساس قواعد اجتماعی
 - جنگیدن برای زورگویان و عاقبت نجات‌یافتن با آنها
- برکات جهاد
 - جهاد، راه فرار از نکبت
- برائت شیطان و طاغوت، از سربازان خود
- روضه روز یازدهم

نهال ولایت در نهاد خانواده

(مهدیه تهران - دهه اول محرم ۹۰ - ۱۰ جلسه)

معرفی بحث

بهترین هدف و انگیزه‌ای که می‌توان برای یک خانواده و برای تربیت فرزندان در نظر گرفت چیست؟ هسته مرکزی تمام خوبی‌ها ولایت‌مداری است. ولایت‌مداری تنها یکی از خوبی‌ها نیست، بلکه صدر همه خوبی‌هاست و لذا بهترین هدف برای یک خانواده خوب محسوب می‌شود. اصلاً خانه و خانواده محل تربیت ولایت‌مداران است. دعوای اصلی در حیات بشر بر سر ولایت است. هیچ پیامبری فرستاده نشد، مگر اینکه اطاعت و ولایت او واجب شمرده شد. مطالعه داستان‌های پیامبران در سراسر قرآن، به صراحت می‌گوید که مشکل بشر با دعوت انبیاء، عدم پذیرش ولایت انبیاء از سوی مردم بوده است. اما ولایت‌مداری را از کجا باید آغاز کرد؟ کجا آموزش دید و کجا تمرین کرد؟ ریشه ولایت‌مداری در خانواده شکل می‌گیرد و بارور می‌شود. اصلی‌ترین فلسفه وجودی خانواده تربیت انسان‌های ولایت‌مدار است. پذیرش ولایت پدر و مادر مقدمه پذیرش ولایت ولی‌الله است. کسی که به پدر و مادر خود احترام نمی‌گذارد و ادب رعایت نمی‌کند، چگونه می‌خواهد به امام خود احترام بگذارد؟ ولایت‌مدار بودن بسیار سخت و پیچیده است؛ هر کسی از عهده آن بر نمی‌آید و نیاز به تمرین مداوم دارد. تمرین ولایت‌مداری هم در محیط خانواده است. پدر و مادر چگونه رفتار کنند تا فرزندان ولایت‌مدار شوند؟ آیا اصلی برای تربیت ولایت‌مداران وجود دارد؟...

فهرست

جلسه ۱

تقویت ولایت‌مداری، بهترین هدف برای خانواده

- معنای خوب بودن چیست؟
- تأثیر انتخاب هدف بر انتخاب مسیر
- تصحیح نگاه به هدف اصلی
- هدف خوب، چه ویژگی‌هایی دارد؟
- ابهام، در اکثر اهداف تربیت فرزندان
- «خوب شدن» هدف خوبی برای تربیت در خانواده نیست
- ولایت‌مداری، بهترین هدف برای خانواده
- آثار ولایت‌مداری بر داشتن تمام دیگر خوبی‌ها
- خانواده‌ی ولایی چه خانواده‌ای است؟

جلسه ۲

خانواده؛ مهمترین مکان تربیت فردی و اجتماعی

- اولیاء خدا هم در خانه تربیت می شوند
- خانواده خوب، هدیه‌ای ویژه از طرف خدا
- معنای نور چشم در خانواده چیست؟
- ریشه امامت متقین، در خانواده خوب
- تأثیر خانواده ولایی، بر پاک شدن عرصه سیاست
- تربیت مدیر خوب در خانواده خوب
- تأثیر ویژه مادر بر نورانیت و معنویت خانواده

جلسه ۳

ضرورت‌های شکل‌گیری ولایت‌مداری در محیط خانواده

- ولایت، اساس دین
- اهمیت ولایت‌مداری
 - در تاریخ مسیحیت
 - در سجده نکردن شیطان بر انسان
- علل توجه ویژه صهیونیست‌ها به تخریب ولایت‌مداری در خانواده و اجتماع
 - سیطره یهود، نتیجه عدم ولایت‌مداری در خانواده و جامعه
 - عجین بودن ولایت‌مداری با سیاست در دنیای امروز
 - ضعف جوامعی که احترام به والدین در آنها کم‌رنگ است
 - تخریب بنیان خانواده
- نگاه معنوی به ازدواج
 - نقش منحصر به فرد خانواده در تربیت ولایی فرزندان
 - نقش ویژه مادر در معنویت خانواده

جلسه ۴

خانواده؛ مهمترین پایگاه آموزش ولایت‌مداری

- صهیونیست، مصداق طاغوت
- تربیت ولایی، مهمترین کارکرد خانواده
- خانواده چه تناسبی با ولایت دارد؟
- بررسی قرآنی ضرورت احترام به والدین
- احسان به والدین ریشه در ولایت‌پذیری دارد
- پذیرش ولایت پدر و مادر، مقدمه پذیرش ولایت امام زمان (عج)

جلسه ۵

ریشه غربت اهل بیت در ضعف ولایت‌مداری در خانواده‌ها

- ضرورت سخت‌گیری بر رعایت ادب به والدین
- احترام به پدر و مادر، مقدمه احترام به ولی‌الله
- ظرافت‌های تربیتی برای ولایت‌مدار شدن فرزندان
- نتیجه احترام به پدر در پذیرش ولایت
- اهتمام جدی دشمنان در تخریب ولایت‌پذیری در خانواده

جلسه ۶

وظایف فرزند در قبال والدین

- لزوم تمرین ولایت‌مداری در خانواده
- ولایت‌مدار بودن کار ساده‌ای نیست
- عدم موفقیت حضرت موسی ع در تبعیت از ولایت خضرع
- مردود شدن بسیاری از یاران علی (ع) در امتحان ولایت‌مداری
- احترام به پدر و مادر، مقدمهٔ احترام به ولی الله
- حساسیت و اهمیت رعایت ادب نسبت به پدر و مادر
- لزوم رعایت برخی نکات خاص در احترام به والدین
- پیچیدگی امتحانات مربوط به تبعیت از ولایت

جلسه ۷

مسئولیت مرد در خانواده

- ولایت‌مدار بودن، تنها راه نجات
- دغدغه اصلی ما، داشتن خانواده‌های ولایی
- تجربه تلخ غرب در زمینه خانواده
- ثمره داشتن خانواده ولایی
 - تربیت فرزندان ولایت‌مدار
 - تقویت ولایت‌مداری زن و مرد
- ایرادهای رفتاری همسر، بخشی از تقدیر الهی
- تأثیر عمیق محبت پدر به مادر، بر ولایت‌مدار شدن فرزندان
- فرزند با دیدن محبت پدر، طعم محبت امام را حس می‌کند
- مردها خطای زن و فرزند خود را بزرگوارانه ببخشند

جلسه ۸

مسئولیت زن در خانواده

- چرا حقوق مرد در خانواده بیشتر از زن است؟
- چرا مسئولیت زن در خانواده بیشتر از مرد است؟
- بسیاری از امتحانات الهی از زن، در رابطه با خانواده است
- قاعده کلیدی در تربیت فرزند
- اهمیت احترام مادر به پدر، خصوصاً در حضور فرزندان
- اصل کلیدی
 - زن غرور مرد را نشکند، مرد دل زن را نشکند
- اهمیت ابراز علاقه مرد به همسرش

جلسه ۹

مختصات خانواده و لایت مدار

- برخی ولایت فقیه را امری صرفاً سیاسی جلوه می دهند
 - ولایت صرفاً یک امر سیاسی نیست بلکه اساس دین است
 - امروز ولایت فقیه در حال جهان گیر شدن است
- تمرد ابلیس از پذیرش ولایت آدم (ع)
- مختصات خانواده و لایت مدار
- اصل مهم در تربیت فرزند
 - پدر باید فرزند را به حفظ رعایت مادر وادارد
 - مادر باید فرزند را به حفظ رعایت پدر وادارد
- اصل کلیدی در روابط زن و مرد

جلسه ۱۰

لزوم درک شیرینی‌های ولایت

● جایگاه ولایت در مباحث مختلف؛

- مباحث عرفانی، عالم بر اساس برکت ولی الله برقرار است
- مباحث عاطفی، امام سرچشمه عاطفه و محبت است
- مباحث اعتقادی، اعتقاد به خدا و معاد بدون ولایت بی فایده است
- مباحث اخلاقی، ولایت مدار نبودن نشانه وجود تکبر و حسادت در قلب است
- مباحث سیاسی، ولایت تنها عنصر نجات بخش جهان بشریت است

● شیرینی ولایت

- امام مانند پدری دلسوز و مهربان است
- قلب سالم نسبت به ولایت مانند کبوتر جلد خانه است
- یهودیان مدینه با درک شیرینی ولایت، اسلام آوردند
- پدرها در خانواده امامت کنند تا فرزندان طعم رأفت امام را بچشند
- پدرها به فرزندان خود کمک کنند تا حرمت پدری حفظ شود

مقتل خوانی ظهر عاشورا

(مهدیه تهران - روز عاشورا - محرم ۹۰ - ۱ جلسه)

معرفی بحث

ندارد

فهرست

• فهرستی ندارد

موضوع: مقتل خوانی ظهر عاشورا

مهدویت و آخر الزمان

نیم‌نگاهی به جامعه مهدوی

(شهر ری - دهه سوم محرم ۱۳۸۷ - ۵ جلسه)

معرفی بحث

وعدۀ الهی به تشکیل حکومت مهدوی آرزوی تمام انسان‌های مؤمن و حق‌طلب است. یکی از لوازم دوام حکومت مهدوی خوب بودن اکثریت انسانها است. چگونه انسانها در جامعۀ مهدوی خوب می‌شوند؟ خوب شدن در جامعۀ مهدوی در حالیکه در جامعه‌ای که اکثریت آن را خوبان تشکیل می‌دهند چگونه است؟

تشخیص کلیدی‌ترین نقاط خوبی و تباهی در رشد و هلاکت انسانها و جامعه چه نقشی دارد؟... خیال‌پردازی درباره‌ی جامعۀ مهدوی چه اثرات تربیتی در فرد و جامعه خواهد گذاشت؟ در جامعه مهدوی خوب‌ها شیفته‌ی خوب‌ترها می‌شوند. کسانی به درد زمان ظهور می‌خورند که نعمت‌ها آنها را به طغیان نمی‌کشد بلکه شکرگزارند.

ضرورت شناسایی ویژگی‌های جامعۀ مهدوی بعنوان یک جامعه ایده‌آل چقدر است و چه برکاتی دارد؟ تأمل و تفکر درباره‌ی جامعۀ آرمانی‌ای که قرآن وعدۀ آن را داده است یکی از وظایف هر فرد منتظر هست. این بحث کمک کوچکی برای این منظور خواهد کرد.

فهرست

جلسه ۱

سختی خوب شدن در جامعه مهدوی

- لازمه دوام حکومت مهدوی خوب بودن اکثریت انسان‌هاست
- چگونه انسان‌ها در جامعه مهدوی خوب می‌شوند؟
- دو عامل زمینه‌ساز خوب شدن انسان‌هاست
 - ۱. حاکمان بد برداشته می‌شوند
 - ۲. نعمت فراوان می‌شود
- خوب شدن در زمان حکومت مهدوی ارزان می‌شود
- سخت شدن خوبی حداکثری در جامعه مهدوی

جلسه ۲

مسابقه خوبی‌ها

- تشخیص خوب‌ترها و بدترها
 - نقشه صهیونیسم برای تباهی انسانها
 - دو عامل کلیدی در پیروزی انقلاب اسلامی
- عقبه تاریخی کربلا و سیدالشهداء و آینده تاریخی ظهور
اولین مهره تأثیرگذار در دومینوی عالم هستی
در جامعه مهدوی خوب شدن آسان است

جلسه ۳

نقش تخیل در تربیت انسان

- خیال پردازی دربارهٔ جامعهٔ مهدوی
 - توصیف جامعهٔ مهدوی از زبان پیامبر اکرم (ص)
 - قوهٔ خیال در زیارت آل یاسین
 - مشکل زندگی مردم غرب
- در جامعهٔ مهدوی خوب‌ها شیفتهٔ خوب‌ترها و خوب‌ترها فدایی خوب‌ها هستند

جلسه ۴

جامعه مهدوی بهشت زمینی ماست

- نقش امنیت و رفاه آسایش زمان ظهور، در رشد معنوی ما
- رشد معنوی به سوی خوبی‌های حداکثری
- چه کسانی به درد زمان ظهور می‌خورند
 - خطر طغیان و ضرورت شکرگزاری
- چه کسانی لایق نعمت و آسایش و رفاه در جامعه مهدوی هستند؟

جلسه ۵

جامعه مهدوی الگوی یک جامعه ایده آل

- ضرورت شناسایی ویژگی‌های جامعه مهدوی
جامعه مهدوی تنها جامعه ایده آل که می‌تواند الگو باشد
در جامعه مهدوی درد نفاق وجود ندارد
سخت‌گیری حضرت نسبت به دوستان
تواضع دوستان حضرت

موضوع: نیم نگاهی به جامعه مهدوی

خانواده و تربیت

نهال ولایت در نهاد خانواده

(مهدیه تهران - دهه اول محرم ۹۰ - ۱۰ جلسه)

معرفی بحث

بهترین هدف و انگیزه‌ای که می‌توان برای یک خانواده و برای تربیت فرزندان در نظر گرفت چیست؟ هسته مرکزی تمام خوبی‌ها ولایت‌مداری است. ولایت‌مداری تنها یکی از خوبی‌ها نیست، بلکه صدر همه خوبی‌هاست و لذا بهترین هدف برای یک خانواده خوب محسوب می‌شود. اصلاً خانه و خانواده محل تربیت ولایت‌مداران است. دعوی اصلی در حیات بشر بر سر ولایت است. هیچ پیامبری فرستاده نشد، مگر اینکه اطاعت و ولایت او واجب شمرده شد. مطالعه داستان‌های پیامبران در سراسر قرآن، به صراحت می‌گوید که مشکل بشر با دعوت انبیاء، عدم پذیرش ولایت انبیاء از سوی مردم بوده است. اما ولایت‌مداری را از کجا باید آغاز کرد؟ کجا آموزش دید و کجا تمرین کرد؟ ریشه ولایت‌مداری در خانواده شکل می‌گیرد و بارور می‌شود. اصلی‌ترین فلسفه وجودی خانواده تربیت انسان‌های ولایت‌مدار است. پذیرش ولایت پدر و مادر مقدمه پذیرش ولایت ولی‌الله است. کسی که به پدر و مادر خود احترام نمی‌گذارد و ادب رعایت نمی‌کند، چگونه می‌خواهد به امام خود احترام بگذارد؟ ولایت‌مدار بودن بسیار سخت و پیچیده است؛ هر کسی از عهده آن بر نمی‌آید و نیاز به تمرین مداوم دارد. تمرین ولایت‌مداری هم در محیط خانواده است. پدر و مادر چگونه رفتار کنند تا فرزندانشان ولایت‌مدار شوند؟ آیا اصلی برای تربیت ولایت‌مداران وجود دارد؟...

فهرست

جلسه ۱

تقویت ولایت‌مداری، بهترین هدف برای خانواده

- معنای خوب بودن چیست؟
- تأثیر انتخاب هدف بر انتخاب مسیر
- تصحیح نگاه به هدف اصلی
- هدف خوب، چه ویژگی‌هایی دارد؟
- ابهام، در اکثر اهداف تربیت فرزندان
- «خوب شدن» هدف خوبی برای تربیت در خانواده نیست
- ولایت‌مداری، بهترین هدف برای خانواده
- آثار ولایت‌مداری بر داشتن تمام دیگر خوبی‌ها
- خانواده‌ی ولایی چه خانواده‌ای است؟

جلسه ۲

خانواده؛ مهمترین مکان تربیت فردی و اجتماعی

- اولیاء خدا هم در خانه تربیت می‌شوند
- خانواده خوب، هدیه‌ای ویژه از طرف خدا
- معنای نور چشم در خانواده چیست؟
- ریشه امامت متقین، در خانواده خوب
- تأثیر خانواده ولایی، بر پاک شدن عرصه سیاست
- تربیت مدیر خوب در خانواده خوب
- تأثیر ویژه مادر بر نورانیت و معنویت خانواده

جلسه ۳

ضرورت‌های شکل‌گیری ولایت‌مداری در محیط خانواده

- ولایت، اساس دین
- اهمیت ولایت‌مداری
 - در تاریخ مسیحیت
 - در سجده نکردن شیطان بر انسان
- علل توجه ویژه صهیونیست‌ها به تخریب ولایت‌مداری در خانواده و اجتماع
 - سیطره یهود، نتیجه عدم ولایت‌مداری در خانواده و جامعه
 - عجین بودن ولایت‌مداری با سیاست در دنیای امروز
 - ضعف جوامعی که احترام به والدین در آنها کم‌رنگ است
 - تخریب بنیان خانواده
- نگاه معنوی به ازدواج
 - نقش منحصر به فرد خانواده در تربیت ولایی فرزندان
 - نقش ویژه مادر در معنویت خانواده

جلسه ۴

خانواده؛ مهمترین پایگاه آموزش ولایت‌مداری

- صهیونیست، مصداق طاغوت
- تربیت ولایی، مهمترین کارکرد خانواده
- خانواده چه تناسبی با ولایت دارد؟
- بررسی قرآنی ضرورت احترام به والدین
- احسان به والدین ریشه در ولایت‌پذیری دارد
- پذیرش ولایت پدر و مادر، مقدمه پذیرش ولایت امام زمان (عج)

جلسه ۵

ریشه غربت اهل بیت در ضعف ولایت‌مداری در خانواده‌ها

- ضرورت سخت‌گیری بر رعایت ادب به والدین
- احترام به پدر و مادر، مقدمه احترام به ولی‌الله
- ظرافت‌های تربیتی برای ولایت‌مدار شدن فرزندان
- نتیجه احترام به پدر در پذیرش ولایت
- اهتمام جدی دشمنان در تخریب ولایت‌پذیری در خانواده

جلسه ۶

وظایف فرزند در قبال والدین

- لزوم تمرین ولایت‌مداری در خانواده
- ولایت‌مدار بودن کار ساده‌ای نیست
- عدم موفقیت حضرت موسی ع در تبعیت از ولایت خضرع
- مردود شدن بسیاری از یاران علی (ع) در امتحان ولایت‌مداری
- احترام به پدر و مادر، مقدمهٔ احترام به ولی الله
- حساسیت و اهمیت رعایت ادب نسبت به پدر و مادر
- لزوم رعایت برخی نکات خاص در احترام به والدین
- پیچیدگی امتحانات مربوط به تبعیت از ولایت

جلسه ۷

مسئولیت مرد در خانواده

- ولایت‌مدار بودن، تنها راه نجات
- دغدغه اصلی ما، داشتن خانواده‌های ولایی
- تجربه تلخ غرب در زمینه خانواده
- ثمره داشتن خانواده ولایی
 - تربیت فرزندان ولایت‌مدار
 - تقویت ولایت‌مداری زن و مرد
- ایرادهای رفتاری همسر، بخشی از تقدیر الهی
- تأثیر عمیق محبت پدر به مادر، بر ولایت‌مدار شدن فرزندان
- فرزند با دیدن محبت پدر، طعم محبت امام را حس می‌کند
- مردها خطای زن و فرزند خود را بزرگوارانه ببخشند

جلسه ۸

مسئولیت زن در خانواده

- چرا حقوق مرد در خانواده بیشتر از زن است؟
- چرا مسئولیت زن در خانواده بیشتر از مرد است؟
- بسیاری از امتحانات الهی از زن، در رابطه با خانواده است
- قاعده کلیدی در تربیت فرزند
- اهمیت احترام مادر به پدر، خصوصاً در حضور فرزندان
- اصل کلیدی
 - زن غرور مرد را نشکند، مرد دل زن را نشکند
- اهمیت ابراز علاقه مرد به همسرش

جلسه ۹

مختصات خانواده و لایت مدار

- برخی ولایت فقیه را امری صرفاً سیاسی جلوه می دهند
 - ولایت صرفاً یک امر سیاسی نیست بلکه اساس دین است
 - امروز ولایت فقیه در حال جهان گیر شدن است
- تمدد ابلیس از پذیرش ولایت آدم (ع)
- مختصات خانواده و لایت مدار
- اصل مهم در تربیت فرزند
 - پدر باید فرزند را به حفظ رعایت مادر وادارد
 - مادر باید فرزند را به حفظ رعایت پدر وادارد
- اصل کلیدی در روابط زن و مرد

جلسه ۱۰

لزوم درک شیرینی‌های ولایت

● جایگاه ولایت در مباحث مختلف؛

- مباحث عرفانی، عالم بر اساس برکت ولی الله برقرار است
- مباحث عاطفی، امام سرچشمه عاطفه و محبت است
- مباحث اعتقادی، اعتقاد به خدا و معاد بدون ولایت بی فایده است
- مباحث اخلاقی، ولایت مدار نبودن نشانه وجود تکبر و حسادت در قلب است
- مباحث سیاسی، ولایت تنها عنصر نجات بخش جهان بشریت است

● شیرینی ولایت

- امام مانند پدری دلسوز و مهربان است
- قلب سالم نسبت به ولایت مانند کبوتر جلد خانه است
- یهودیان مدینه با درک شیرینی ولایت، اسلام آوردند
- پدرها در خانواده امامت کنند تا فرزندان طعم رأفت امام را بچشند
- پدرها به فرزندان خود کمک کنند تا حرمت پدری حفظ شود

نقش ادب در تربیت اسلامی

(تهران - هیئت نور - دهه اول محرم ۹۰ - ۱۱ جلسه)

معرفی بحث

در میان راه‌های سعادت و تعالی یک راه یا ابزار وجود دارد که پیچیدگی و دشواری کمتری دارد و در عین حال ضرورتی همگانی نیز دارد و آن راه «عمل» است در صورتی که عمل دارای شرایط و ویژگی‌هایی باشد می‌تواند سایر ابزارها و راه‌های سعادت و کمال را تقویت نیز نماید یعنی بر معرفت، محبت و عقیده انسان تأثیرات شگرفی بگذارد، عمل باید منظم، مداوم و برنامه‌ریزی شده باشد اینچنین عمل کردن را «ادب» می‌نامند، ادب جنبه‌های مختلفی دارد: ادب شخصی، خانوادگی، اجتماعی، ادب رفتار با اولیاء خداوند و ادب در برابر خداوند متعال، در هر یک از این جبهه‌ها چه آدابی را باید رعایت کرد؟ ادب چه آثار و ثمراتی برای انسان دارد؟ بالاترین هدف از رعایت ادب چه باید باشد؟ آیا مؤدب بودن و حفظ ادب آسیب هم به همراه دارد؟ آن آسیب‌ها کدامند؟ چگونه می‌توان آنها را رفع کرد؟

ادب ارتباط بسیار محکمی با فلسفه خلقت ما دارد، به طوری که می‌توان گفت انسان بی‌ادب از هدف خلقت خود دور می‌افتد این ارتباط چیست؟ و چگونه با رعایت ادب می‌توان برای درک هدف خلقت خود ظرفیت‌سازی کرد؟ پیگیری بحث ادب پاسخی است به سؤالات بسیار مهم مطرح شده.

فهرست

جلسه ۱

برتری راه عمل بر سایر راه‌های کمال

- راه‌های رسیدن به کمال
- دشواری‌های راه‌ها و ابزارها
 - پیچیدگی راه معرفت
 - پیچیدگی راه ایمان
 - دشواری راه محبت
- دلایل اهمیت راه عمل
 - سادگی و ضرورت همگانی عمل
 - تأثیر عمل بر معرفت، ایمان و محبت
- معنای ادب
- دلایل لزوم توجه به مسأله «ادب»
 - ۱. هجوم فرهنگ بی‌ادبی غرب
 - ۲. احترام ادب در جامعه ما
- روضه مسلم بن عقیل (ع)

جلسه ۲

برخی آثار ادب

- عمل، تقویت کننده راهها و ابزارهای کمال
- ادب، درمان کننده غفلت و افزایش دهنده کیفیت عمل
- اهمیت عادت و تأثیر ادب بر آن
- نماز نمونه یک عمل مداوم
- آسان شدن مقابله با نفس به وسیله ادب
- ادب نجات دهنده‌ای برای شرایط بحرانی
- روضه ورود به کربلا

جلسه ۳

نقش ادب در رفع آسیب‌های انگیزه

- ادب، تسهیل‌کننده عمل و انگیزه
- ادب، آئین نامه نانوشته
- ادب، ضابطه‌ای عمومی
- توسل به زور به جای ادب در جامعه ما
- دوره ادب، ۷ تا ۱۴ سالگی
- ادب فرزندان حسین (ع)
- روضه حضرت رقیه (س)

جلسه ۴

لذت از خداوند، بالاترین هدف ادب

- ادب باید هدف داشته باشد
- لذت از خداوند
 - خداوند لذیذترین لذت‌ها
 - اصلی‌ترین وظیفه، کسب ظرفیت برای لذت از خدا
- راه لذت از خدا
 - مخالفت با هوی
 - ادب عملیاتی‌ترین راه مخالفت با هوی
- تأدیب فرزندان
 - آموزش مخالفت با هوی
 - حکمت‌گریزه جنسی در نوجوانی
- روضه طفلان حضرت زینب(س)

جلسه ۵

ثمرات بسیار مهم مبارزه با دوست‌داستانی‌ها

- عمیقاً متقاعد شدن، شرط رسیدن به اوج
- مبارزه با نفس، فلسفه وجود ما
 - تولید ارزش افزوده، تفاوت انسان از فرشته و حیوان
 - مخالفت با دوست‌داستی‌ها، راه تولید ارزش افزوده
- راه خودشناسی
 - خود‌ناشناسی عامل بروز بسیاری از مشکلات
 - مبارزه با دوست‌داستی‌ها، راه خودشناسی
- فلسفه سختی‌ها، افزایش ظرفیت‌ها با مدیریت آنها
- ادب، برنامه مبارزه با نفس
- روضه عبدالله بن حسن (ع)

جلسه ۶

همه دوست داشتنی‌ها ممنوع نیستند

- خلاصه مباحث گذشته (ثمرات مبارزه با نفس)
- آیا نرسیدن به علاقه‌ها انسان را عقده‌ای نمی‌کند؟
 - پاسخ اول؛ مبارزه ما با همه دوست داشتنی‌ها نیست
 - پاسخ دوم؛ علاقه‌های عمیق مجاز است
 - پاسخ سوم؛ لذت زندگی بدون ترک هوی میسر نیست
- آثار عمیق متقاعد نشدن برای مبارزه با نفس
- حکمت لذت‌های مجاز در دنیا
- روضه حضرت قاسم بن الحسن (ع)

جلسه ۷

ادب در زندگی شخصی

- رعایت آداب در سیره معصومین ع
- تقدم ادب بر آزادگی
- اهمیت و برکات ادب در روایتی از امیرالمؤمنین ع
- افزایش لذت با رعایت آداب
- نکاتی در رعایت ادب شخصی
 - دبیرستانی‌ها! خودتان به فکر خود باشید
 - رعایت ادب در تنهایی
 - واگذار نکردن کارهای شخصی به دیگران
- روضه حضرت رباب(س)

جلسه ۸

آسیب‌های ادب

- حمله به دین با حربه ادب و اخلاق

- خدا، هدف ادب اسلامی

- ادب سکولار، هدف ندارد

- استفاده از معنویت علیه معنویت

- مکر ادب، پنهان کردن بدی‌ها یا ایجاد نفاق

- ادب منهای خدا، منافق‌پرور است

- تفاوت انعطاف‌پذیری مؤمن و منافق

- بدی‌ها را نگه نداریم

- قرآن، ادبستان خداوند

- روضه حضرت علی اکبر(ع)

جلسه ۹

ادب در خانواده

- ادب، آشکار کننده ارزش‌های باطنی
- ادب، اولین ویژگی متقین
- ادب خانواده، مهم‌ترین ادب
 - برای خودمان اهمیت قائل شویم
 - راحت باش ۲۴ ساعته، ممنوع
- حياء در خانواده
 - روایاتی درباره حياء
 - حياء در خانواده
- آسان شدن رشد یا رفع موانع کوچک
- روضه حضرت ام البنین (س)

جلسه ۱۰

ضرورت و زیبایی ادب از زاویه‌های دیگر

- برخورد حداقلی و حداکثری با ضروریات حیات
- مقایسه‌ای بین حداقلی‌ها و حداکثری‌ها
 - حداقلی‌ها و خطر سقوط
 - حداکثری‌ها و زیبایی ادب
- بی‌حیایی، بی‌ادبی است
- نکاتی در ادب اجتماعی
- روضه شب عاشورا

جلسه ۱۱

ادب عبادت

- ضرورت رعایت ادب نسبت به خداوند
- آداب قرائت قرآن و نماز
- آداب دعا
- آداب ظاهری و باطن نماز
- روضه اسارت اهل بیت (ع)

فرهنگ مهربانی

(تهران - مسجد المهدی دهه دوم محرم ۱۳۸۷ - ۵ جلسه)

معرفی بحث

مفهوم «محبت» با دو مفهوم «مهرورزی» و «مهربانی» تفاوت دارد. باید از خودمان پرسیم که میزان مهربانی در جامعه ما چقدر است؟ چه کنیم تا فرهنگ مهربانی در جامعه نهادینه شود؟ یکی از کلیدی‌ترین مباحث که در جامعه باید جا بیافتد، نشان دادن قله‌های مهربانی است... به تصویر کشیدن قله‌ها بهترین راه برای تربیت و فرهنگ‌سازی در جامعه است... مهرورزی چه نقشی در استحکام و تعالی خانواده دارد؟ جایگاه زنان در ایجاد و ترویج فرهنگ مهربانی کجاست؟ اثرات فرهنگ مهربانی در زندگی فرد و جامعه چیست؟ برای جبران کمبود محبت‌ها چه باید کرد؟ داشتن زندگی فردی و اجتماعی آرام یکی از خواسته‌های قبلی همه انسان‌هاست، تفکر روی اینگونه مباحث و سپس برنامه‌ریزی برای بکارگیری آنها کمترین کاری است که می‌توانیم برای گسترش آرامش و مهربانی در جامعه انجام دهیم. بیایید مهربانی را در جامعه ما فرهنگ کنیم.

فهرست

جلسه ۱

بررسی فرهنگ مهربانی در جامعه

- تفاوت محبت با مهرورزی و مهربانی
- تفاوت مهرورزی و فرهنگ مهربانی
- میزان مهربانی در جامعه
- فرهنگ مهربانی و مقدمه‌سازی برای ظهور

جلسه ۲

جایگاه مهربانی در مفاهیم دینی

- چه کنیم تا فرهنگ مهربانی در جامعه جا پیدا کند؟
- جایگاه مهربانی در میان مفاهیم
- مهربانی اهل بیت نسبت به دوستان و انسان‌ها

جلسه ۳

فرهنگ‌سازی با قلّه‌ها

- توصیه به خوب بودن مؤثرتر از توصیه به بد نبودن در تربیت
- نشان دادن قلّه‌های مهربانی
- فرهنگ‌سازی با به تصویر کشیدن قلّه‌ها
- پدر و مادر برای تربیت فرزندان خود قلّه شوند

جلسه ۴

نقش احساسات در استحکام و تعالی خانواده

- احکام اجتماعی اسلام و نگاه فرهنگ‌سازی
- نقش تخیل در تربیت انسان
- ارزش احساسات در کنار تعقل در انسان‌سازی
- نقش مهرورزی در استحکام و تعالی خانواده
- جایگاه زن در ایجاد و ترویج فرهنگ مهربانی در خانواده

جلسه ۵

اثرات فرهنگ مهربانی در فرد و جامعه

- ناسازگاری فرهنگ مهربانی با فرهنگ خودخواهی
- جلوگیری از ظهور و بروز بدی‌ها از ما
- مهربانی کردن به دیگران برای جبران کمبود محبت
- تمرین آداب و مهارت‌های مهربانی
- امر به معروف و نهی از منکر زاییده مهربانی است

اصلاح جامعه

(دانشگاه امام صادق (ع) - محرم ۸۷ - ۱۱ جلسه)

معرفی بحث

نهضت سیدالشهداء با شعار: «انما خرجت لطلب الاصلاح فی امه جدی» آغاز شد که این خود نشانه‌ای از اهمیت بحث اصلاحات اجتماعی است. بحث اصلاح جامعه نسبت به اصلاح فرد دارای اهمیت فراوانی است که باید راز آن را در گزاره‌ها و دستورات دین جستجو کرد. با پیام نهضت عاشورا نه تنها جهان اسلام بلکه می‌توان جهان بشریت را اصلاح کرد. عوامل و عناصری که فرهنگ جامعه و به تبع آن اصلاح جامعه را در پی دارد باید در دین یافت. این بحث پراهمیت دارای مفاهیم و مقدمات و مسائلی است که نیاز به تبیین و توضیح دارد.

مطالبی از جمله: ابعاد اصلاحات، اصلاح طلبان، نخبگان و نقش آنها در اصلاح جامعه، رابطه دین و اصلاحات، اصلاحات فرهنگی، اصلاح جامعه و فرد و ... را در این سلسله گفتارها پی خواهید گرفت.

فهرست

جلسه ۱

بغض از ظالم، از مهمترین نتایج عاشورا

- اهمیت اشک بر ابا عبدالله (ع) و سر آن
 - اسرار کار برای حسین (ع)
- خاصیت محبت سیدالشهدا
 - نفرت از ظلم با محبت امام حسین (ع)
 - بغض از ظلم و بدی، کار ویژه حسین (ع)
- نتایج جلسه روضه

جلسه ۲

اصلاح جهان بشریت

- قیام اصلاحی اباعبدالله (ع)
- نتیجه نهایی، اصلاح جهان بشریت
 - کار اباعبدالله (ع) تنفر از ظلم
 - رسوایی باطل با کار حسین (ع)
- ظلم فاحش، مقدمه ظهور
 - خط مقاومت حسینی (ع)
- درد ناشکری
 - پیوند نام مقاومت و نام حسین (ع)
- باطل نابود شدنی بود
- تقویت حق

جلسه ۳

جریان اصلاحات حسینی (ع)

- جریان مقاومت
 - حرکت سلبی و اثباتی قیام ابا عبدالله (ع)
- حرکت اصلاحات
- اصلاحات از نوع رشد
- جامعه دینی محکوم به تکامل
- اصلاحات به معنای رشد
- مراحل اصلاحات
 - حفظ داشته
 - تقدیر از دارایی‌ها
 - تکمیل آنها
- شکر برای رشد
- فرهنگ شکر و مبانی آن
- ضعف فرهنگی ما در عنصر شکر

جلسه ۴

اصلاحات اجتماعی

- اصلاحات اجتماعی

- اهداف نهضت حسینی (ع)

- ابعاد اصلاحات

- اصلاح فرهنگی و اجتماعی

- مقاومت مردمی در برابر اصلاحات حسینی

- حق والی بر جامعه

- حقوق متقابل مردم و حکومت

- اهمیت فرهنگ مردم

- جریان سنتهای الهی

- اصلاح، امری دو طرفه

- فرهنگ شدن خوبی‌ها در جامعه

- توفیق خدمت به جامعه

جلسه ۵

خواص جامعه

- طبقه نخبگان
- سه گروه برای اصلاح شدن
 - عموم افراد
 - حاکمان
 - قدرتمندان بالقوه
- اهمیت خواص جامعه
- انتظار مردم از خواص جامعه
- مشکلات، تقصیر نخبگان جامعه
- ایثار، ویژگی امت پیامبر
- آداب حق پرستی
- ترکیب حق پرستی و ایثارگری

جلسه ۶

اصلاحات در جامعه دینی

- اهمیت اصلاح اجتماعی
- خوبی و بدی فرهنگ ما
- لزوم رشد برای جامعه
- رشد در جامعه دینی
- تفاوت‌های اصلاح فرد و جامعه
- در اصلاح فرد اجبار نباید باشد
- سازندگی محرم
- خدمت به جامعه مهمتر از خدمت به خود

جلسه ۷

اولویت اصلاح جامعه

- اولویت اصلاح برای فرد به دو شرط
- اولویت مطلق با جامعه
- ولایت برای جامعه
- دعا در جمع
- اهمیت خدمت به خلق
- جایگاه سنت حسنه
- مؤمن بی خاصیت!

جلسه ۸

اولین قدم در اصلاح جامعه

- موضوع اصلاحات اجتماعی و کم علاقه‌گی به آن
- پی‌گیری بحث اصلاح اجتماعی
- اجتماعی بودن مؤمن
- زمان اشتیاق به رشد عرفانی
- اولین دستور در اصلاح فردی توجه است
- ذکر فردی و اجتماعی
- اهمیت ذکر برای جامعه
- عدم انتقاد مانع اصلاح
- چشم‌پوشیدن از کارهای زشت!
- لزوم مطالعات اجتماعی

جلسه ۹

عناصر فرهنگ ساز

- اصلاح یک عملیات درونی
- اهمیت موسسات فرهنگی و تأثیرگذار
- عاطفه، عنصر اساسی فرهنگ سازی
- خوبی‌های جامعه ما

جلسه ۱۰

فرهنگ و دین

- معنای «یزکیهم»
- تزکیه و اجتماع
- تقویت عوامل مثبت برای تزکیه
- تزکیه پیامبر؛ تغییر فرهنگ جامعه
- تزکیه و همراهی با حکومت
- تقدس فرهنگ
- فرهنگ و دین
- هماهنگی این دو
- خطر دین انحرافی یهود
- فرهنگ جامعه بدون دین
- فرهنگ ایثار
- عوامل فرهنگ ساز

جلسه ۱۱

عناصر و عوامل فرهنگ‌ساز

- حساسیت افکار عمومی جامعه
- فرهنگ و فطرت
- فرهنگ به جای فطرت!!!
- فرهنگ توأسی به صبر و حق
- اهمیت فرهنگ‌سازی در دین
- عناصر فرهنگ‌ساز
- عوامل فرهنگ‌ساز

مؤمن مبلغ

(هیئت محبین اهل بیت (ع) - محرم ۸۷ - ۸ جلسه)

معرفی بحث

تبلیغ دین وظیفه مؤمن نیست، بلکه ویژگی و غریزه مؤمن است. مؤمن در اثر شدت حلاوتی که از دین خود می‌چشد، بصورت غریزی به تبلیغ دین می‌پردازد. در این جلسات برخی از مبانی و راهکارهای تبلیغ که بتواند برای عموم مؤمنین راهگشا باشد، همراه با برخی مثال‌های عملی تبیین شده است. نکات و آدابی که در مورد روش‌های تبلیغ در این جلسات ارائه شده است کمک می‌کند تا تلاش‌های ما در امر تبلیغ کارآمدتر و تأثیرگذارتر باشد.

فهرست

جلسه ۱

فلسفه کربلا

- حفظ جان امام، وظیفه همگانی
- چه زمانی امام از جان خود می گذرد؟
- بقای دین، به امکان ابلاغ دین است
- اهمیت ابلاغ
- یک سوال مهم
- قیمت اشک برای امام حسین (ع)
- اثر گریه کردن بر امام حسین (ع)

جلسه ۲

مؤمن مبلغ (قسمت اول)

- مرور مباحث جلسه قبل
- اهمیت بالای جایگاه امر تبلیغ
- اهمیت و ارزش تبلیغ
- اهمیت و ارزش تبلیغ در بیان رسول الله (ص)
- آیا تبلیغ عملی است اختصاصی یا عمومی؟
- تبلیغ «ویژگی» مؤمنین است نه «وظیفه» آنها
- راههای روش‌های تبلیغ دین
- راههای تبلیغ در زندگی روزمره
- اشک برای امام حسین (ع) عملیات تبلیغی
- کربلا راه‌گشای تبلیغ

جلسه ۳

مؤمن مبلغ (قسمت دوم)

- مرور مباحث جلسه گذشته
- «تبلیغ» ویژگی ذاتی مؤمن
- موانع موجود در مسیر تبلیغ
- اثرگذاری فرهنگ غرب بر فرهنگ اسلامی
- مبلغ، یاری کننده خدا
- راههای عینی و عملی تبلیغ
- زبان، آسانترین ابزار تبلیغ
- انگیزه‌مندی برای تبلیغ
- اولین نتیجه اثرگذاری کار تبلیغی
- تبلیغ، نیازمند اذن الهی

جلسه ۴

شرایط تبلیغ (قسمت اول)

- مرور مباحث جلسه گذشته
- کسب آگاهی مقدمه تبلیغ
- راه اول کسب آگاهی: کسب آگاهی درونی (حکمت)
- راههای فراگیری حکمت
 - ۱. اخلاص
 - ۲. محبت اهل بیت
 - ۳. همنشینی با اهل علم، سرعت بخش دریافت حکمت
 - ۴. تقوا
- مانع فراگیری حکمت
- راه دوم کسب آگاهی: کسب آگاهی بیرونی
- هیئت مایه رشد آگاهی‌های درونی و بیرونی
- تبلیغ موجب رضوان الهی
- زینب، مبلغ کربلا

جلسه ۵

شرایط تبلیغ (قسمت دوم)

- مرور مباحث جلسه گذشته
- مقدمه اول: فرهنگ شدن اثرگذاری در جامعه
- مقدمه دوم: تبلیغ نیازمند توفیق و اذن الهی است
- برکات تبلیغ
- «شرط دوم»: اهل عمل بودن است
- آثار تبلیغ در عمل فرد

جلسه ۶

شرایط تبلیغ (قسمت سوم)

- مرور مباحث جلسه گذشته
- «شرط سوم» تبلیغ: اهل محبت بودن
- رکن «اول» محبت: محبت به مردم و خلق خدا
- مردم از منظر مبلغ
- روش امتحان کردن قلب در محبت به دیگران
- نقش کلیدی محبت در تبلیغ
- مقام شیعه نزد اهلیت
- رکن «دوم» محبت: محبت به خدا و اولیای او

جلسه ۷

تبلیغ برای نزدیکان

- مرور مباحث جلسه گذشته
- گام اول تبلیغ: تأثیر گذاری در نزدیکان
 - رفاقت، نخستین مرحله تأثیر گذاری
 - دوستی خالصانه، دوستی مکارانه
 - رابطه دوستانه، ویژگی یاران آخرالزمانی
 - ایثار، عامل اساسی اثر گذاری بر دیگران
 - اهمیت رعایت آداب رفاقت
- ارتباط با فامیل، مرحله دوم اثر گذاری
- خانواده، مرحله سوم تأثیر گذاری
 - اخلاق خانوادگی، پایه تأثیر گذاری
 - نحوه تبلیغ در خانواده
 - تحقق دینداری در خانواده ممکن است

جلسه ۸

راه‌های ایجاد روح معنوی در جامعه

- ضرورت پرداختن به روح معنوی جامعه
- راه‌های ایجاد روح معنوی در جامعه
 - راه اول: وقوع حادثه
 - راه دوم: دعوت به خیر
- چند نکته در مورد آداب تبلیغ

جلسہ ۹

عزاداری عاشورا

موضوع: مؤمن مبلغ

هدایت و تربیت

(تهران - مسجد نارمک - ماه مبارک رمضان ۱۳۸۲ - ۹ جلسه)

معرفی بحث

در بحث هدایت نگاه دقیق و راه‌گشایی به مفهوم هدایت شده و روش‌های فعال و در عین حال پیچیده هدایت الهی که متناسب با کرامت انسانهاست مورد بررسی قرار گرفته و در مقابل درباره روش‌های ضلالت خصوصاً در جهان امروز که همراه با توهین به شخصیت انسان است مباحث مفیدی مطرح گردیده است.

اهمیت تشویق و تنبیه در تربیت، شناخت ابزارهای هدایت، لطایف و ظرایف هدایت از جمله مباحث دیگری است که در این مجموعه به آنها پرداخته شده است.

فهرست

جلسه ۱

بررسی لطافت‌های مفهوم هدایت

- علّت غربت مفهوم هدایت، علی‌رغم شهرت آن!
- بیان مفهوم هدایت و تفاوت آن با جریان ضلالت
- حفظ کرامت انسانی در ارتباط با مفهوم هدایت
- علّت مظلومیت علی (ع) و علّت تبعیت مردم از معاویه در ارتباط با بحث هدایت
- چرا اطلاع‌رسانی نباید جای معرفت انسانها را بگیرد؟
- روزه‌داری و ارتباط آن با جریان هدایت

جلسه ۲

احترام دین به شخصیت انسان

- پیروزی منطق دین در تمام گفتگوها، بشرط رعایت قواعد گفتگو
- احترام به شخصیت انسان منطق مشترک تمام انسانها
- چگونگی بی‌احترامی شیطان به انسان
- بررسی درد پیامبر در رابطه با موضوع کرامت انسانی
- اسیر کردن انسانها و تن به اسارت دادن عامل رفتن به جهنم
- بیان نمونه‌هایی از احترام دین به انسانها

جلسه ۳

اهمیت نوع تشویق و تنبیه در ارتباط با احترام به انسان

- چگونه احترام به انسان را چه کسی می‌داند؟
- چرا بی‌شخصیتی موجود در گناه مهمتر از ظلم حاصل از آن است؟
- تشویق بی‌حساب و سریع و تنبیه بی‌حساب و سریع روش تربیت چه موجوداتی است؟
- چرا خداوند؛ اسراف‌کاران، دروغ‌گویان، فاسقان و ظالمان را هدایت نمی‌کند؟
- کسی که انتظار قدرشناسی سریع دارد، نشان دهنده چیست؟
- بررسی تفاوت کار یک کارگردان با روحانی در جذب قلوب؟
- اهمیت نگهبانی از دل توسط امام دل!

جلسه ۴

علت مخالفت انسانها با هدایت الهی چیست؟!

- طرح یک سؤال: گیر انسانها در نپذیرفتن هدایت الهی چیست؟
- مقدمه جواب:

○ انسانها معمولاً نه با غایات دین مخالفند!

○ و نه با راه رسیدن به غایات دین مخالفند!

- جواب سؤال:

○ گیر انسانها معمولاً بر سر نحوه هدایت الهی است!

- بررسی روش خداوند برای هدایت انسانها

○ الف) در مقام بیان هدایت.

○ ب) در مقام تنبیه و تشویق.

جلسه ۵

دلیل سختگیری خداوند در جریان هدایت چیست؟

- یکی از روشهای نوین تعلیم و ارتباط آن با ایجاد تفکر و مشارکت
- اهمیت دین به این روش (ایجاد تفکر)
- چرا خداوند با ایجاد جو کار خودش را پیش نمی برد؟
- چگونه نمازی، نماز مقبول است؟
- بررسی روش سختگیرانه دین در هدایت و روش سهل گیرانه غرب در تبلیغات!

جلسه ۶

لطایف و ظرایف هدایت

- اهمیت درک زیبایی مفهوم هدایت
- بررسی لطافت‌ها و ظرایف هدایت و هدایتگر
- «هدایت تنها کار خداست» یعنی چه؟
- فرق هدایت با یک عملیات خشک قانونی
- نقش محبت به اهل بیت (ع) در تسریع ایجاد هدایت

جلسه ۷

برائت از ابزارهای اغواگریانه، زمینه‌ایجاد هدایت

- چگونگی از کار افتادن راههای اغواگریانه در آستانه ظهور!
- وضعیت ابزارهای اغواگریانه در حال حاضر
- دلیل گرویدن مسیحیت به امام زمان در هنگام ظهور!
- ارتباط مدیریت مرد با تربیت فرزندان در خانواده
- ارتباط برخی از معاصی با سلب آزادی انسان!
- چرا باید به درگاه خداوند زیاد اصرار کرد؟
- چگونه مهربانی اهل بیت(ع) موجب فرار برخی از دین می‌شود؟

جلسه ۸

شناخت ابزارهای هدایت

- اهداف تبیین مفهوم هدایت
 - برائت از روشهای ضلالت
 - توجه به خداوند و درک روش های هدایت
- در چه صورتی خداوند پرده های غیب را برای انسان کنار می زند؟
- نتیجه کنار رفتن پرده های غیب برای کافران!
- ارتباط آرامش و ابزارهای خداوند برای هدایت
 - علم
 - اتفاقات
 - الهامات
 - ایمان
- ارتباط هدایت با علم و ایمان در مقایسه با معجزه

جلسه ۹

ارتباط

- رابطه قانون و عادت با هدایت
- رابطه استجابت دعا با هدایت
- بررسی فعال و پیچیده بودن رابطه خدا با بندگانش
- رابطه عمل با هدایت
- رابطه معرفت با هدایت و تفسیر اشک در خانه خداوند

موضوع: هدایت و تربیت

هنر و زیبایی

هنر و حماسه ۷: عنصر شجاعت در حماسه هنر

(تهران - دانشگاه هنر - دهه اول محرم ۹۰ - ۱۱ جلسه)

معرفی بحث

دلایل توجه به هنر چیست؟ توجه به هنر چه ضرورتی برای اقشار عادی و غیر هنرمند جامعه دارد؟ دین ما اساساً پدیده زیبایی است و انسان‌ها را زیبانگر تربیت می‌کند. با استفاده از هنر است که زیبایی دین را می‌توان فهمید و به دیگران هم منتقل کرد. دلایل توجه به حماسه چیست؟ و چه اثری در روح هنرمند دارد؟ حماسه مهم‌ترین عامل باقی نگهدارنده قیام امام حسین (ع) است. اگر این همه غم در کربلا بود، ولی حماسه در کربلا نبود، کربلا فراموش می‌شد و شجاعت، عنصری کلیدی در حماسه است. در مقابل شجاعت، مفهوم ترس وجود دارد که بیشتر مورد توجه آیات و روایات بوده است. بسیاری از اوقات خداوند که می‌خواهد ما را امتحان کند، ما را با ترس امتحان می‌کند تا ببیند «چه موقع» نمی‌ترسیم. در امتحان با ترس، فقر نیست، بلکه «ترس از فقیر شدن» است، مریضی نیست، بلکه «ترس از مریضی» است؛ مرگ نیست، بلکه ترس مرگ است. آشنایی با ابعاد مختلف امتحان با ترس، ضرورت مفهوم مهمی به نام «شجاعت» را نشان می‌دهد و شجاعت یکی از ارکان مهم خلق حماسه است. شجاعت، عنصر کلیدی حماسه است و اگر شجاعت از حماسه گرفته شود، بقیه عناصر حماسه، خیلی عامل ماندگاری حماسه نیستند. شجاعت یکی از کلیدی‌ترین مفاهیم انسانی است و کلیدی بودن آن هم به این دلیل است که موضوع اول امتحانات الهی است. اولین موضوع امتحانات الهی ترس است و خداوند امتحان می‌کند که ببیند انسان می‌ترسد یا خیر؟ اگر انسان از غیر خدا بترسد دلیل می‌شود و اگر از خدا بترسد، قوی می‌شود و همه عالم از کسی که از خدا می‌ترسد، ولی اگر از شیطان و وعده‌هایش بترسی، دلیل می‌شوی و از همه عالم می‌ترسی. بحث از شجاعت و ترس در حوزه‌های مختلف فردی و اجتماعی و تاریخی قابل طرح است و در ضمن توجه به ریشه‌های ترس از مسخره شدن و سرزنش، در این مباحث راهبردهایی برای غلبه بر ترس نیز مورد توجه قرار گرفته است.

فهرست

جلسه ۱

شجاعت یکی از ارکان مهم حماسه

- عجیب بودن هنر با زندگی بشر
- حماسه، عامل حفظ نهضت عاشورا
- آثار حماسه بر زندگی بشر
- ضرورت توجه به بعد حماسی دفاع مقدس
- حماسه، به زمان جنگ محدود نیست
- آثار حماسه در اصلاح جامعه
- برخورد حماسی با ظلم جهانی
- شجاعت، عنصر کلیدی حماسه
- فراگیر بودن امتحان با شجاعت و ترس
- ترس، موضوع اول امتحانات الهی
- کمک خدا برای موفقیت در امتحان شدن با ترس
- آثار نترسیدن
- آثار تاریخی ترس در واقعه عاشورا

جلسه ۲

نترسیدن، موضوع یکی از مهمترین امتحانات الهی

- شیطان دوستان خود را می ترساند
- حضور شیطان در محاسباتی که در اثر ترس است
- ترس، عامل بسیاری از ضعفها
- ترس از خدا، عامل محبت و مناجات با خدا
- ترس از غیر خدا، عامل قساوت قلب
- نترسیدن، عامل نورانی شدن
- ارتباط ترس و شجاعت با هنر
- شجاعت، مقدمه آرامش و آرامش زمینه ساز خلاقیت
- چه عوامل منفی ای عامل خلاقیت می شوند؟
- نقش خلاقیت فطری در مکاشفه حقیقت عالم
- تأثیر شجاعت بر قدرت تمرکز
- ضرورت شجاعت علمی برای اهل علم

جلسه ۳

ترس از مسخره شدن، عامل بسیاری از بی‌دینی‌ها

- محبت و ترس، دو انگیزه اساسی در زندگی انسان
 - تأثیر بیشتر ترس نسبت به محبت در انگیزه‌سازی
 - ترساندن، روشی غلط در تربیت فرزندان
 - ترس از مسخره شدن عامل بسیاری از بی‌دینی‌ها
 - ترس، عامل سیطره یهود بر کشورهای غربی
 - شناسایی دقیق‌تری از ترس داشته باشیم
- بسیاری از اخلاق‌های خوب ظاهری، نتیجه ترس است
 - ادب و احترام گاهی ریشه در ترس از مسخره شدن دارد
 - بسیاری از بی‌دینی‌ها در نتیجه ترس از مسخره شدن است
 - دیگران را نترسانیم

جلسه ۴

تحلیل روانی مسخره کردن مؤمنین توسط غیرمؤمنین

- ترسو، نه دنیا دارد و نه آخرت
- آنالیز جبهه غیرمؤمنین به هنگام مسخره کردن مؤمنین
 - «تمسخر» اسلحه سازمانی دشمنان دین
 - تمسخر مؤمن، عملی فراگیر در میان غیرمؤمنین
 - مسخره کردن مقدسات، سوژه‌ای جذاب برای خنداندن دیگران
 - غیرمؤمن با آنچه خدا نازل کرده، مشکل دارد
 - دقت ویژه غیرمؤمنین برای عیب‌جویی از مؤمنین
 - مراحل تحلیل یک کافر از مؤمن؛ از مذهبی بودن تا ایجاد نفرت
- شناخت علل روانی مسخره شدن مؤمنین
- شخصیت‌شناسی مؤمن و غیرمؤمن در برخورد با افراد بهتر از خودشان
 - مؤمن برای بهتر از خودش دعا می‌کند
 - غیرمؤمن نسبت به بهتر از خودش کینه‌ای می‌شود
- انفعال در مقابل تمسخر دیگران؛ زمینه‌ساز نوعی نفاق
- بی‌اعتنایی و تنها گذاشتن؛ روشی دیگر در برخورد با مؤمنین

جلسه ۵

نگاهی تاریخی، اجتماعی و معنوی به ترس

- تحلیل تاریخی ترس با توجه به نهضت عاشورا
 - در تقابل محبت و ترس، ترس غلبه می کند
 - نگاهی تاریخی به عامل ترس
 - ترس مردم کوفه، عامل به شهادت رساندن امام حسین (ع)،
 - امام حسین (ع) محبوب ترین شخصیت جهان اسلام
 - غلبه ترس مردم از یزید و عبیدالله بن زیاد بر محبت به امام حسین (ع)
- بررسی اجتماعی ترس
 - استواری استکبار بر پایه ترس توده ها
 - روشنفکر غرب زده، روشنفکری ترسو
- بررسی معنوی ترس
 - اگر از خدا نترسی، از همه می ترسی
 - ترسیدن، مجازات معنوی کسانی که از خدا نمی ترسند
 - عبادت واقعی در سجده های اهل شجاعت
- مسخره شدن، اولین بازتاب کار درست؛ یک بررسی قرآنی
- نتیجه سکوت در مقابل مسخره شدن حق در نگاهی روایی
- مؤمن حتماً مورد ظلم قرار می گیرد

جلسه ۶

ترس از سرزنش، آزمونی دیگر برای امتحان شجاعت

• ضوابط به کار بستن شجاعت و ترساندن دیگران

- از استعداد ترساندن سوء استفاده نکنیم
- استفاده اجتماعی از شجاعت در روش اولیاء الهی
- ترس، یکی از ارکان حکومت مهدوی (عج)
- ریشه ترس دشمنان از امام زمان (عج)
- چه کسانی را می توان ترساند

• بررسی قرآنی ترس از سرزنش

- تفاوت ترس از تمسخر با ترس از سرزنش
- ویژگی های کسانی که از سرزنش نمی ترسند

• بررسی روایی ترس از سرزنش

- نترسیدن از سرزنش؛ یکی از صفات مولای متقیان
- نترسیدن از سرزنش در معرفی امام زمان (عج)
- تراز بسیار بالای نترسیدن از سرزنش

• غیرت الهی نسبت به ترسیدن بنده اش از دیگران

- ترس از دیگران، اهانت به خدا
- تقدم آموزش شجاعت بر آموزش فداکاری

جلسه ۷

رویکرد قرآن به آزادی بیان

- در قرآن، صحبتی از آزادی بیان نشده
- نتایج آزادی بیان، مهمترین دفاع از آزادی بیان
- مسؤولیت نتایج سوء آزادی بیان را کسی بر عهده نمی‌گیرد
- اسلام از راه مطمئن‌تری نتایج آزادی بیان را به ارمغان می‌آورد
- در آزادی بیان هم حرف حق رد و بدل می‌شود و هم حرف باطل
- در آزادی بیان اکثراً حرف باطل رد و بدل می‌شود
- خدا مسؤولیت حرف باطل را به عهده نمی‌گیرد
- رساندن پیام حق و نترسیدن، رسالتی الهی
- گرفتاری‌های آزادی بیان در کنترل قانونی
- ویژگی‌های روش اسلام در رساندن پیام حق
 - کسانی که حرف حقی برای گفتن دارند، نباید بترسند
 - تقوی؛ دغدغه قرآن برای اهل رسانه
 - بیان حق، مستلزم وجود آزادی نیست

جلسه ۸

نتایج ترس از غیر خدا

• نتیجه ترس از غیر خدا در زندگی فردی

- زندگی همراه با ترس گوارا نیست
- انس انسان با ترس‌های مختلف در زندگی
- جستجوی شیرینی‌های کاذب برای گذران زندگی تلخ شده به علت ترس

• نتیجه ترس از غیر خدا در زندگی اجتماعی

- ترسوها ناچارند شجاعت خود را در مقابل یک مظلوم بروز دهند
- عبدالله بن عمر، نمونه‌ای از ترسوهایی که در مقابل مظلومیت ائمه؛ شجاع شد
- اشتباه در تحلیل و بزرگنمایی و کوچک‌نمایی؛ ارمغان اجتماعی ترس

• چگونگی حصول به اهداف آزادی بیان در نگاه دینی

- شکوفایی استعدادها؛ مهمترین نتیجه آزادی بیان
- آسیب‌شناسی آزادی بیان در شکوفایی استعدادها
- ولایت؛ ضامن رشد انسان و شکوفا شدن استعدادها
- با ولایت می‌توان به اهداف آزادی رسید و از آسیب‌های آن در امان بود
- عقلانیت؛ تنها لازمه تصدیق ضرورت ولایت

جلسه ۹

ضرورت شجاع و ترس بودن برای هنرمندان و اهل رسانه

- اهمیت شجاعت هنرمندان و مبلغین
 - ترس بودن در خلق اثر هنری تأثیرگذار است
 - حماسه‌گری؛ نیازی برای همیشه
 - تأثیر ترس بر همه جهت‌گیری‌های زندگی
 - شجاعت؛ زمینه‌ساز خلاقیت
- اگر تربیت فرزندان با ترساندن آنها انجام شود، شجاع تربیت نمی‌شوند
- عوامل ایجاد ترس در ابلاغ پیام حق
 - کافران، یک عامل ترس برای رساندن پیام حق
 - عوام، عامل دیگر ترس در رساندن پیام حق
- در لسان روایات، ترس از مردم، معادل تحقیر شدن است

جلسه ۱۰

چرا مبلغِ حرفِ حق نمی‌ترسد؟

- تفاوت شجاعت در مقابل دوستان و در مقابل دشمنان
 - سختی‌های شجاعت در میدان صلح
 - آبرو دادن سخت‌تر از جان دادن است
 - ترس، خودش را در صورت‌های مختلف پنهان می‌کند
- ترس از تشویق و تنبیه در میان هنرمندان و اهل سیاست
 - ارزش مضاعف شجاعت برای هنرمندان و سیاستمداران
 - تلاش برخی از اهل سیاست در جذب تشویق همگان
 - تئوریزه کردن ترس در مطبوعات اصلاح‌طلب
- راه غلبه بر ترس از تنبیه و شوق به تشویق
 - تأیید امام، فرد را از هر تشویق و تنبیهی بی‌نیاز می‌کند
 - کسی که خود را مورد تأیید امامش ببیند، از سرزنش نمی‌ترسد

جلسه ۱۱

راه‌های غلبه بر ترس

• خوف از خدا

- خدا ترسی، مهمترین عامل شجاعت
- هوشیاری بیشتر؛ یکی از نتایج خوف از خدا
- جلب محبت خدا؛ نتیجه ترس از خدا
- غصه خوردن و ناراحتی؛ حداقل وظیفه کسانی که از خدا نمی‌ترسند

• ریشه ترس، سوء ظن به خدا است

• حرف حق را نمی‌توان نگفت

- ویژگی‌های معارف اهل بیت (ع) برای گفتن و نترسیدن